

NÉPI EGYSÉG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Argintarilor (Otvos-u.) 146, Távbeszélő 17-53
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsa tér) 2, Távbeszélő 22-69
Kéziratokat nem bízunk meg. Szerkesztőségi fogadó óra csütörtökön 10-16 óráig.

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRFÁS
Bejegyezte a brassói törvényszékben G. II. 1768/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Militară a Presel sub No. 1437.7. X. 1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lei

HIRDETÉSI DÍJAK: Korlatos hirdetések: Hirdetési oldalon
előírás nélkül 500 lej, szövegoldalon előírással 700 lej négy-
zetcentiméterenként. Gyászjelentés 600 lej négyzetcentiméter-
enként. Díjak előre fizetendők. Kiadók: órák d. e. 8-2. d. u. 3-5.

Nézzünk szembe a valósággal!

Irta: KISS ANDRÁS

Rövid néhány hét választ el még mind-össze az általános békeértekezlet megnyitásától. Párisban 21. nemzet, a győztes államok képviselői, ülnek össze, hogy megkössék a békét a Hitler Németországa oldalán a háborús kalandba vakon bele-
rohant államokkal. Olaszországon kívül négy kisállam járul majd bűnbánóan a békeszeretettől hitet tevő országok itélőszéké elé, hogy kifejtsek álláspontjukat a felsorakoztassák mindazokat az érveket, amelyek megmentésükre szolgálhatnak.

Ezt az általános békeértekezletet a háború súlyát viselő, a győzelem érdekében a legnagyobb emberi és anyagi áldozatot hozó nagyhatalmak külügyminiszterének hosszas tanácskozási előzték meg. Két izgalmasban bővelkedő, olykor drámai feszültségű ülészsakra volt szükség, hogy a nagyhatalmak megegyezzenek a békekötés feltételeiben és a legaprólékosabb részletekkel kidolgozzák a békeszerződés tervezetét, amely egyben számtalan európai vitás kérdésnek a megoldását is jelenti. Gondos mérlegelések, ellentétes nézetek, viharos összecsapások, kölcsönös engedmények eredményeként fontos elhatározások születtek. Ezek az elhatározások a világ sorsát irányító nagyhatalmak egységes döntéseként kerülnek az általános békeértekezlet elé még egy utolsó felülvizsgálásra. Nem valószínű azonban, hogy a hatalmas szakértői gépezettel dolgozó és a helyzeti adottságokat alaposan megfontoló nagyhatalmak munkája után éppen néhány kisállam képviselője bukkanna rá valamilyen meglepetésre, ami a szovjet, az északamerikai, a brit és a francia békebizottságok figyelmét elkerülhetné volna.

Kevésbé fontos részletkérdésekben még elképzelhető hogy a 21. nemzet két-harmad részének szavazata némi módosítást eszközöl az egyes békeszerződések tervezetén. De lényegbevágó, új helyzetet teremtő elhatározásokra aligha van kilátás. Am hogyan is várhatnók, hogy Brazília, vagy Csehszlovákia, Etiópia vagy Dánia képviselői legyenek azok, akik több sikerrel kutathatnák és találhatnák meg az elrendezésre váró kérdések kielégítő megoldását?

Önmagát áltatja tehát mindenki, aki szemel hűny a valóság előtt és sorsdöntő meglepetéseket vár a július 29-ikén összeülő békeértekezletől.

Annál meglepőbb azonban, hogy a mi kis erdélyi hazánkban még mindig szép számmal akadnak olyanok, akik a magyarság helyzetét nem a történelemalkító valóságok szemszögéből itélik meg, hanem holmi vénlányos kesergéssel zsörtölődnek a ábrándképek elhomályosulását, mesebeli lovagjukat a magyar demokráciától kéri számon. Persze a hiba nem éppen bennünk van. Bűnös ebben elsősorban az, aki ezt a hangulatot táplálja és az ábrándozók hiszékenységre építő kártyavető cigányasszonyként saját hasznára kikaparná. Új erőlködő feltámadó és áldozatokra vadászó reakciónak játssza a szédelgő cigányasszony szerepét itten, amikor gonoszul hitegető szavakat suttog a maga piszkos szákmánya reményében.

Kétségtelen, hogy az erdélyi magyarság egészséges demokratikus fejlődését a múltból visszajáró kísértetek mindenáron igyekeznek meggátolni. Alkalomra lesnek, hol és mikor csaphatnak le az általuk gyűlölt demokráciára, amely pusztulásra kárhoztatja őket, mert nem engedi, hogy a múlthoz hasonlóan a nép zsírján

éljenek. Ez a reakció, most látja a legal-
kalkalmasabbnak az időt a cselekvésre, mivel
a hazafiasság pózban tetszeleghet és
szennyes rágalmakat szórhat a meghalt-
gatás reményében.

Az udvarhelyi országos nagygyűlésen
kibontakozó szervezett reakciós megnyi-
latkozás, a lövétei galád orvátmadás mu-
tatja legjobban, hogy a fasizta mult ha-
gyományait gondosan ápoló érdekközös-
ség egyre merészebb lesz, immár semmit-
től sem riad vissza. Vakmerőségében már
arra vetemedik, hogy újra Erdély kérdésé-
vel szélhámoskodik, amint azt a múltban
is tette. Mert, ha alaposan szemügyre ves-
szük Ezeket a rágalmazásokat, elsősorban
kiket találunk meg közöttük? Imrédy és
Szálasi egykori nyílt és mai titkos rajon-
goit, akiknek nagy szerepük volt abban,
hogy Magyarország sorsát olyan erős és
bonyolult szálakkal Hitler szakadéka ro-
hanó szekeréhez kötötték, hogy mire a
magyar nép a felszabadítók segítségével
kijödhatta magát e bélyek halálös fölé-
séből, egy virágzó ország dőlt romba s
emberek százai pusztultak el nyomor-
ultan.

Kik voltak azok, akik a háború végső

szakaszában, amikor a főzanság legele-
mibb parancsa is „Megáll!”-t kiáltott,
továbbra is a „Kitartás!”-t üvöltötték, mi-
közben diestlenül futottak vezéreik nyo-
mában, rémessel, vagy ha ez nem
hatott gyilkolásra töltött fegyverrel hajtva
maguk előtt a szerencsétlen népet? Ki-
ket terhel a felelősség a magyar nép sor-
sáért, a hatalmát feltű uriosztály érdeké-
ben hozott esztelen vépazarlásért, a sok
könnyért, nyomorúsáért? Kik az igaz
bűnösök abban, hogy a magyar nép nevét
ocsmány tettekkel bemocskolták és hitelét
a világ előtt aláásták? Kik a felelősök az-
ért, hogy Magyarország olyan súlyos te-
herfétellel meg a békeértekezletre?

Ime, ezek merészelnek ma rágalmazni,
az erdélyi magyar nép jövőjét kockáztatni!

Nincs, meri nem lehet ma egyetlen éret
megfontolástu magyar, aki megegyez-
felülne ennek a veszélyes szédelgésnek
s könnyelműen odadobná jövőjét a nép-
től távol álló érdekeknek. És különösen
most a választások idején, a szövetséges-
ként küzdő román-magyar demokrácia és
a Maniu-Brătianu vezetése alatt álló reak-
ció nagy és sorsdöntő mértékűségének törté-
nelmi pillanatában, van szükség erre a
belső számadásra, a tiszta és nyílt hit-
vallásra.

Nézzünk ma bátran és frissen szembe
a valósággal és számoljunk le a tiszta lá-

tásukat tudatosan ködbe burkoló reak-
cióval. Ne ülünk fel a múltbeliekhez ha-
sonló áttátsolónak, hanem nézzük meg
előbb kik azok, akik a demokrácia és a
magyarság egységes demokratikus szer-
vezetének utschéi szidalmazásával egysé-
gontásra ingerelnek. Nemesak a közelmúlt
levitézett lovagja: a grófi és földesuri
rendszer egykori képviselőit és lelkes ki-
szolgálóit, a magyar népet porbatipró és
pusztulásba döntő bűnösöket találjuk meg
közöttük, hanem azokat is, akik a gyilkoló
gárdistákat a székelység ellen küldő Ma-
niuvál szövetkeztek.

S főleg azt vegyük fontolóra, hogy Er-
délyt nem a reakciós irányítás alatt álló
régí Románia kapta meg, amely fegyver-
matti sorsban és elnyomatásban tartotta az
itteni népeket, hanem ma a múlttal sem-
miféle közösséget nem vállaló, a demok-
rácia jegyében megújuló Romániához
tartozik. Ennek a demokratikus Romániá-
nak még lehetnek és vannak hiányossá-
gai s ezekből a hiányosságokból reánk
nézve is súlyos sérelmek fakadnak. De raj-
tunk mulik, hogy közös építő munkával s
az ugyanon égtáj alatt két nép között a
kölcsönös bizalom és megbecsülés meger-
teremtésével kivesszük a részünket az or-
szág és a magunk szilárd jövőjének me-
teremtésében.

A jövő héten elkészülnek a nagyhatalmak által ajánlott békeszerződések

Külön ülészsakon vitatják meg a külügyminiszterek a német kérdéseket
A Szovjetszövetség álláspontja Németország jövőjéről

(Páris.) A négy nagyhatalom külgy-
miniszterei elhatározták, hogy szombat
befejezik a tanács értekezleteinek ülés-
szakát s novemberben újabb rendkívüli
ülésszakra ülnek össze a német kérdések
megvitatására.

Ugyancsak a csütörtöki ülésen eszme-
cserét folytattak a hadikártérítések és
egy vizsgálóbizottság felállításáról Né-
metország hadmentesítésének ellenőrzé-
sére. Egyik kérdésben sem sikerült azon-
ban megállapodásra jutni. Végülis abban
egyeztek meg, hogy külön ülészsakon tár-
gylják le a Németországgal kapcsola-
tos kérdéseket.

Pénteken a külügyminiszterek értekez-
lete két ülést tartott és ezek során el-

végezték a végső simításokat a béke-
szerződéseknek a külügyminiszterhelyet-
tesek által a kapott utasításoknak meg-
felelően megszövegezett tervezetén. A
szerződéstervezetekre vonatkozó négy-
hatalmi egyezmény aláírására szintén
pénteken került a sor.

A külügyminiszterek helyettesei csütör-
tök délelőtt újra összeültek és jelentős
előhaladást tettek az Olaszországgal, Ro-
mániával, Finnországgal, Magyarorszá-
gal és Bulgáriával való békeszerződések
végső megfogalmazásában. A jövő hét
folyamán a békeszerződések teljesen elké-
szülnek és ekkor átküldik az általános
békeértekezlet titkári hivatalába.

verni. Olyan egységes német központi
kormányra van szükség, amely valóban
demokratikus legyen, képes arra, hogy a
fasizmus maradványait gyökeresen kiirtsa
és Németország kötelezettségeinek eleget
tegyen. Usak miután a szövetségesek meg-
győződnek arról, hogy az új német kor-
mány valóban képes becsületesen és va-
lóságosan teljesíteni e kötelezettségeit,
lehet komolyan beszélni a Németorszá-
gal való békekötésről.

Byrnes felszólalásában arra hivatkozott,
hogy a hadikárpótítás tekintetében a ber-
lini egyezmény hatálytalanította a jaltai
megállapodást s ezért véleménye sze-
rint Németország csak saját szükségletei-
nek kielégítése után fizessen jóvátételt.
Molotov ezt az álláspontot visszautasítot-
ta. Bevin csatlakozott Byrnes álláspont-
jához. Majd kifejtette, hogy ha nem
szüntetik meg a németországi gazdasági
elkülönítés rendszerét, a megszállási öve-
zetek között való árucseréforgalom meg-
könnyítésére Nagybritannia csatlakozik
bármely megszálló hatalomhoz a kivétel
megszervezése és a német gazdasági élet
szükségleteinek ellátása érdekében. Mo-
lotov ezt a javaslatot is nyomban elutasí-
totta, mire a külügyminiszterek egy ki-
lőn ülészsakra halasztották a német kér-
dés megvitatását. Nincs kizárva,
hogy Ausztria kérdését is ezen az ülés-
zsakon vitatják meg.

Előkészületek az általános béke- értekezletre

A július 29-én kezdődő békeértekezlet
valószínűleg szeptember 3 vagy 4-én fe-
jeződik be. Az első napon az ügyviteli el-
járást vitatják meg a külügyminiszterek
értekezletének javaslatai alapján, majd a
nagyhatalmak elkészítette békeszerződé-
sek tanfutamozását végző bizottságok
megalakítására kerül a sor. A békeszerző-
dések aláírására a nagyhatalmak részéről
augusztus 23-ika táján kerülhet a sor.

A Szovjetszövetség ellene van Németország feldarabolásának

A Tass ügynökség Molotov szovjet kül-
ügyminiszternek a Németország jövője-
vel kapcsolatos nyilatkozatát közli, a-
melyben a Szovjetszövetség álláspontját
szögezte le ebben a kérdésben.

Molotov elsősorban kijelentette, hogy
a német előzónlén következtében elsen-
vedett felmerhetetlen veszteségek ellenére
a Szovjetszövetséget nem vezeti bosszu-
vágy Németország irányában. Abból a
tényből indul ki, hogy a világ gazdasági
érdekek és az európai nyugalom szem-
pontjából nem célszerű Németország álla-
mi létét megsemmisíteni vagy ipari köz-
pontjai megsemmisítése révén mezőgaz-
dasági országgá átalakítani. A cél tehát
Németországot demokratikus békeszerző-
állammá átalakítani, amelynek mezőgaz-
dasága mellett legyen meg az ipara is
és vehessen részt a külkereskedelemben.
Meg kell azonban foztatni azoktól a gaz-
dasági lehetőségektől, hogy támadó ha-
talmoként valaha is feltámadhasson.

Németország feldarabolásáról szólva a
szovjet külügyminiszter utalt arra, hogy
a Ruhr vidék nélkül Németország mint
független állam nem maradhatna fenn. Ha

azonban a német nép szavazás után Né-
metország államszövetségévé való átalaku-
lása mellett döntene vagy az egyes német
államokban tartott népszavazás során e-
gyes államok az elszakadást választanák,
ez ellen a Szovjetszövetség nem emelne
kifogást. A szovjet-emberek nem tartják
elfogadhatónak, hogy a szövetséges ható-
ságok álláspontját ebben a kérdésben rá-
erőszakolják a német népre, mert egy
ilyen határozat sohasem lehet tartós.

Molotov ezután azt ajánlotta, hogy a
Ruhr vidéket helyezték a négy nagyhata-
lom ellenőrzése alá, hogy így akadályoz-
zák meg a német hadiipar újra való meger-
teremtését. A német iparra vonatkozóan a
szovjet külügyminiszter azt ajánlotta,
hogy dolgozzanak ki közös tervet a béke-
ipar és külkereskedelem kifejlésztésére.
Ezt az ipart azonban ellenőrzés alá kell
helyezni, mert csak így valószínűsíthető meg
a berlini értekezletnek a Németország oszt-
hatatlan gazdasági egységére vonatkozó
határozata.

A békekötéssel kapcsolatban Molotov
hangoztatta, hogy mindenekelőtt a német
központi kormány kérdését kell fontolóra

== HIREK ==

SZERVEZETÜNK

Tagjainak száma múlt évi nagygyűlésünk idején 387.753 Szervezetünk jelenléte szerint tagjaink száma ma 449.111. Megyei szervezetünk száma, Bukarestet is beleértve 24. Az Okmányterületen is folytatjuk a szervezési munkát, de ott még külön megyei szervezetet nem állítottunk fel. Nyilvánított helyi szervezetek száma az eddig beérkezett jelentések szerint 1240.

(A MNSZ munkájának egy esztendőjéről szóló jelentésből).

— A brassói lábbelikészítők továbbképző tanfolyamának vizsgája. A brassói Munkakamara felhívja a továbbképző tanfolyamon résztvevő lábbelikészítő figyelmét arra, hogy a tanfolyam vizsgáját, július 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartják a Munkakamara iktesterében. A sikerrel vizsgázottak oklevelet kapnak.

— Magánfőosztályok gyűlése. A Magánfőosztály Szakszervezetének székházában július 10-én női gyűlést tartottak, amelynek keretében Braier Sylvia tartott előadást „A szabadságért harcoló spanyol nők helyzete” címmel. A gyűlés végén az előadó felhívta a megjelenteket, hogy a többi demokrata nőkhöz hasonlóan fejezzék ki tiltakozásukat Franco további uralma ellen.

— Magánfőosztályok ajánlása a spanyol harcosoknak. A spanyolországi szakszervezetek harcosainak megsegítésére a brassói üzleti alkalmazottak, utazók, mozgók és banktisztviselők összesen 434.200 lejti fizetést bocsátottak az Egyesült Szakszervezetek Szaktanársához.

— 200 Külügyminisztert várnak Párisba. Mint Párisból jelentik a közelgő békétrágyálásokra 200 külügyminisztert, meghatalmazott minisztert és műszaki szakértőt várnak.

* Felhívás. A brassói Iparos mesterek Szövetségének helyfőnöke, az összes szakmai szervezetbe tömörült tagjai tudomására hozza, hogy a törvény értelmében, az iparosok nem dolgozhatnak iparengedély nélkül, így az ipar tekintetében (mesterkönyv, ipar engedély) mint az addig feltehetően. — Mindazok akik ezen törvénynek nem vetik alá magukat, a törvény által előírt büntetést kell elviselelni. Vezetőség.

* Sirközlés. Néhány Schwartz Dezső sírközlés vasárnap, július 14-én, d. e. 9 órakor lesz a brassói neológ izr. temetőben, melyre ezúton hívjuk meg ismerőseinket és barátainkat.

* Sirközlés. Néhány Perl Zsigmondné sírközlés vasárnap, július 14-én, d. e. 9 órakor lesz a brassói neológ izr. temetőben, melyre ezúton hívjuk meg barátainkat és ismerőseinket.

* Meghívó. Az önálló iparos mesterek Szövetségének brassói körzete 1946. július 13-án, d. u. 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart a Szövetség székházában. A napirenden fontos kérdések szerepelnek. A tagok megjelenése kötelező. Vezetőség.

* Eljegyzési hír. Beller Kornélia a kolozsvári Allami Magyar színház művésznője és Vincze József a brassói Népi Egység lábbelikészítő munkatársa jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

* Nagy népi majális lesz vasárnap, t. e. július 14-én a Cenk alatti sétányon. Kezdeté délelőtt 11 órakor. Kittenő zene, büfé, megfigyelések. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a Mester-utca 9 szám alatti söffőrskola dísztermében lesz megtartva.

* A brassói bőr és cipőipari munkások szakszervezete folyó év július 14-én, a Rakodó völgyében nagy erdei ünnepélyt rendez. Jó zene, olcsó ételek és italok, teke-díjverseny, tombola biztosítják a közönség szórakozását. A teke-díjverseny és tombola bőr- és cipőipari kelleketeit lehet nyerni. A rendezőség.

— Szolgáltatás gyógyszerárak Brassóban. Szombaton: Pavleanu, Hirschler-utca 18 és Cola, Hosszu-utca 42. Vasárnap: Tavitian, Fekete-utca 18 és Munkakamara, Hosszu-utca 99. Hétfőn: Tulliu, Szabadság-ter. és Joos, Kut-utca.

Brassóban lesz a romániai demokrata ifjuság első országos nagygyűlése

(Brassó.) A romániai demokrata ifjuság 1946 augusztus 10 és 14 között Brassóban tartja meg első országos nagygyűlését, amelyen megalkalítja a „Demokrata Ifjuság Országos Szövetségét”. A nagygyűlésen nemzetiségre, vallásra vagy társadalmi osztályra való tekintet nélkül az ország összes demokratikus ifjusági egyesületeinek képviselői részt vesznek.

A nagygyűlés előkészítő bizottsága máris megkezdte munkálatait a brassói országos nagygyűlés megrendezésére. Ennek során elhatározták, hogy pályázatot írnak ki a demokrata ifjuság himnuszának elkészítésére. A himnusz tárgya, amelyet a szövetség és a zenének egyaránt tisztelegnie kell, a következő három alaptétel: 1. A romániai demokrata ifjuság harca való felhívása a béke, a műveltség, a nemzeti függetlenség, a demokrácia, az ország ujjaépítése és az új nem-

zedék jobb életlehetőségei érdekében. 2. Az ifjuság a reá váró feladatok tudatában és áthatva a szabadságért és a nép javáért a harcmezőkön elesett hősök és harcosok példájától teljes lelkesedéssel és lendülettel folytatja a küzdelmet a demokratikus, független és virágzó Romániáért. 3. Az ifjuság beváltja az ország hozzáfűzött reményét munkája és harca révén.

A zeneszerzeményt lehetőleg dalkarra és zongorakíséretre kell elkészíteni. A nyertes pályaműveket a következőképpen jutalmazták: Első díj: 1 millió lej. Ezenkívül három 200 ezer lejes jutalmat osztanak ki. A pályamunkákat e hónap 20-ig a Demokratikus Pártok Tömbjének központi választási bizottsága címére kell beküldeni (Bukarest, Calea Victoriei nr. 57, Hotel Continental) az ifjusági bizottság pályázata megjegyzéssel.

A 24-es zászlóalj bucsuja Szentgyörgytől

(Sepsiszentgyörgy.) Közvetlenül a felszabadulás után Sepsiszentgyörgyre a 24-es zászlóalj vonult be és mind a mai napig a város közönségének teljes meglepődésére teljesített szolgálatot. A tisztikarban Scridon ezredes vezetésével demokrata érzelmi parancsnokok foglaltak helyet és magatartásukkal, intézkedéseikkel a város teljes megbecsülését érdemelték ki. Felsőbb parancs értelmében a 24-es zászlóalj tisztikarával és legénységével együtt a közelmúltban áthelyezték Marosvásárhelyre. A csapat ünnepélyes bucsúztatása szerdán délelőtt történt a város főterén, amely alkalommal megjelentek az egyházak, hatóságok és a polgári

élet képviselői is. Scridon ezredes meleg szavakkal mondott köszönetet a város lakosságának azért a messzezenő támogatásért, amelyben a távozó csapatot két teljes éven át részesítette. A megyefőnök nevében Gyárfás Albert dr. hangoztatta, hogy új állomáshelyükön is mindenkor a demokratikus hadsereg mintaképei legyenek. Az Egységfront nevében Lajcsák Gyula, a Kommunista Párt titkára magyarnyelvű beszédben bucsúztatta a zászlóaljt, majd Ionescu Alexandru városparancsnok bucsúztatta a csapatot.

A beszédek elhangzása után a távozó csapat elvonult Ionescu városparancsnok és a megjelent közönség előtt.

Miniszteri bizottság száll ki a szentgyörgyi református liceum ügyében

(Sepsiszentgyörgy.) Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy egyes reakciós elemek nem hajlandók visszaadni a sepsiszentgyörgyi református liceumnak azt az iskolaépületet, amelyet mintegy évtizeddel ezelőtt kölcsönként adtak az egyházi katonai egységnek. Mint ismeretes, a református liceum igazgatósága a Magyar Népi Szövetség sepsiszentgyörgyi intézőbizottságához fordult védelemért, amely

négy táviratot menesztett a felelős hatóságokhoz. A Magyar Népi Szövetség központjától már válasz is érkezett, amely utasította a vezetőséget, hogy az épületet mind addig vegye birtokba és abba senkit ne engedjen költözni, amíg egy miniszteri bizottság a helyszínen meg nem vizsgálja a kérdést.

A kérdést eldöntő miniszteri bizottság a napokban érkezik Sepsiszentgyörgyre.

Segélykiáltás a Pireneusokon túlról

Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy számunkra nem közömbös, mi történik a szomszéd országban, de megérezzük a hatását a szomszéd világrészben történt eseményeknek is. Románia magyarsága szempontjából pedig egyenesen életbevágó fontosságú dolgok gyökerét pedig sokszor távoli országokban kell keresnünk.

A reakció, — amely annyi keserű órák okoz manapság is nekünk, egy távoli országból, a Franco Spanyolországból táplálkozik. Közvetve, vagy közvetlenül innen kapják utasításait, bátorításukat a mi reakcióink is. Amíg ezt az erős fasiszta fészket magunk mögött tudjuk, folyton növekvő erővel és szentelenséggel támadják a mi demokráciánkat is.

Érthető tehát, hogy hiába küzdünk a hazai fasiszta nyilvánosság ellen, addig a baj gyökere zavartalanul virágzik Spanyolországban. Ezért kell saját jól felfogott érdekünkben is küzdeni a Franco véres fasiszta fészke megsemmisítéséért.

A Romániai Demokrata Nők Szövetsége a mi sorsunkra is gondolt, amikor alábbi felhívást nyilvánosságra hozta.

Lányok, asszonyok, anyák! A Pireneusokon túlról, Spanyolországból segélykiáltás hangzott felénk.

* Hadifogoly üzeneteket Zeke László sepsiszentgyörgyi megbízottunk (Zöldség piactér 10 szám) átvesz és továbbítja kiadóhivatalunk részére.

* Feltöveendő hirdetései rovatunkba hirdetéseket Sepsiszentgyörgyön kiadóhivatali áron felvesz Zeke László megbízottunk (Zöldség piactér 10 sz.)

* Csikszereán apró és kereset hirdetéseket eredeti kiadóhivatali áron felvesz ottani megbízottunk, Kossuth Lajos-utca 74 szám.

* Sepsiszentgyörgyön hirdetéseket eredeti kiadóhivatali árakkal Zeke László megyei megbízottunk vesz fel. Zöldségpiac 10.

Leleplezték egy demokrata vértanu emlékművét

(Sepsiszentgyörgy) Szerdán a déli órákban megható ünnepség keretében leplezték le Sepsiszentgyörgyön a szeméjari temetőben Lázár Mihálynak, a demokrata vértanujának az emlékművét. Lázár Mihályt még 1941-ben demokrata meggyőződéséért halálra kinevezték a magyar politikai rendőrség elvakult emberei. Amikor Lázár a rendőrségi szobákban az ütleget alatt kiszendvedt — felakasztották azzal a híreszteléssel, hogy önmaga véteit véget életének.

Puskás István útoni kőfaragó mester most készítette el emlékművét, amely azt hirdeti, hogy hős volt, aki az emberi szabadságért harcolt és áldozta fel életét.

A munkásszakszervezetek nevében Nagy Viktor elnök, a szociáldemokrata párt nevében Kerekes Béla, míg a Kommunista Párt nevében Lajcsák Gyula mondott emlékbeszédet. Mind a szaktanács, mind pedig a pártok külön-külön koszorút helyeztek Lázár Mihály sírjára.

MŰVÉSZET ÉS MŰVELŐDÉS

Magyar-román közpözművészeti kiállítás

(Kolozsvár.) Vasárnap délután a rendezési múzeum termében ünnepélyesen megnyitották Erdély magyar és román képzőművészeinek együttes kiállítását. A tárlatot magyar részről Szentimrei Jenő művészeti vezérfelügyelő, román részről pedig Margineanu egyetemi tanár vezette be.

Szentimrei Jenő őszinte elismeréssel fejezte ki mind a képzőművészek gazdag alkotóképessége, mind pedig Kolozsvár műlőrt közönségének a képzőművészetek iránt tanúsított meleg érdeklődéséért. A román és magyar művészek együttműködéséről szólv kijelentette, hogy a kiállítást jelképeznek kell tekinteni. Példamutatásnak, hogy a szellem munkái még a nehéz évek alatt sem engedték el egymás kezét.

— Ennek a példamutatásnak kell áthatnia népeinket is s a már lelésté vált együttműködésnek erről a földről kell átszűrődni mind az okiráltság síkságaira, mind pedig a magyar Álföld felé, a két ország baráti szövetségének megteremtésére — fejezte be megnyitóját Szentimrei Jenő.

Margineanu professzor hasonlóképpen örömet fejezte ki a román és magyar művészek közti kapcsolat elmélyülése fölött.

Hétfőn délután Voitec Stefan közoktatásiügyi miniszter is megtekintette a tárlatot. Őszinte elismeréssel adózott az erdélyi képzőművészet magas színvonalának. Felkérte a rendezőket, hogy a tárlat anyagát vigyék le a fővárosba is.

Az erdélyi magyar könyv ünnepe ebben az esztendőben július havára s azon belül városunkban más-más napokra esik. Kolozsvár július 10-től 13-ig ünnepelt. A könyvnapon ünnepi ajándékként Asztalos István „Író a hadak útján” Benedek Marcell „Az irodalmi műveltség könyve” Erdélyi Viktor „Varga Katalin” Jékely Zoltán „A halászk és a halál” Kisbány Miklós „Büvös éjszaka” Méliusz József „Sors és jellek” című művei a Józsa Béla Athenaeum kiadásában, Asztalos István „Feleséj kislám” című két egyfelvonásos, Kiss Jenő „Kinai császár” című versköteje a Móricz-kollégium kiadásában, Jékely Zoltán „Minden mulandó” Kacsó Sándor „Nagy idő” és Kovács György „Árnyék a völgyben” című könyvei a vásárhelyi Bolyai-könyvtár gondozásában szerepelnek. Ezenkívül a Kommunista Párt kiadta Leninnek „Az imperializmus, a kapitalizmus legmagasabb foka” című művét.

Brassói mozgók műsora:

Aro: Boldoggá teszlek (magyar film). — Astra: Légy jó mindhalálig, (magyar film). — Capitol: A rabszolgakereskedő. — Corso: Volga, Volga (szovjet film). — Lumina: Szakítani nehéz dolog (magyar film). — Redut: Keresztúton. — Scala: Pat és Patachon mint tengerészek.

Alljunk meg egy szóral

A tanulóifjúság nyári munkája

AZ ISKOLÁS IFJUSÁG letette a vizsgákat és megkezdte a nyári szünidőt. Sok fiú és leánytanuló számára azonban ez nálunk már régóta nem jelent munkaszünetet, csak éppen tanulásintézet. Ezek a tanulók csak a tankönyveket teszik le ilyenkor, hogy helyettük szerszámot és más munkaeszközöket vegyenek kézbe. Sok tanár, orvos és más értelmiségi máskor a gyermekeikben megismerkedett a nyári munkakereset nehézségeivel.

A fejlődésben levő ifjú szervezetnek, a zsúfolt tantermekben eltöltött tízhónapi tanulás után, nyáron át nagy szüksége lenne üdülésre, víz és napfürdőkre, sok szabad levegőn mozgásra. A szegénysors azonban másképp dönt és munkára hajtja nyáron át is a tanulóifjak jórészt. Megszoktuk már ezt, fel se akadunk rajta.

A nyári üdülés rég süttadobott szempontja mellett azonban van ma egy másik megfontolandó körülmény. Az a tény, hogy az élelmiszerek drágasága mellett eltörpül annak a pénzösszegnek a vásárlóértéke, amit az ilyen átmeneti „idénymunkáért” kapni lehet, főként fiatal gyermeknek. Ezzel szemben tudnivaló, hogy a fokozott munkateljesítmény, amit a munkabér fejében kívánnak, fokozott táplálkozást igényel. A gyermekszervezet, amelyet fejlődése, rohamos növése amúgy is nagyban igénybevesz, öszire így annyira legyengül, hogy mikorra megkezdődik a tanév, a szülők külön gondját fogja képezni, gyermekük „feltáplálása”. Mindezek közt aztán észre sem veszik és máris elcsúszott a „többel-kereset” értéke, amiért a gyermek-tanulókat a szükséges nyári munkára hajtotta.

SZEMBE KELL NÉZNI az ilyen kérdésekkel és tárgyalgások után, járni, mi bennük az igazság. Fölkerestem ezért egy orvos ismerőst — az egyik középiskolában hosszú évek óta az egészségtant tanítja és az ifjúságnak is őszinte barátja — hogy megkérdezzem, mi a véleménye ebben a kérdésben az orvosnak? Megtudtam, hogy jómaga is gyermekkorában a nyári szünidőket sokadmagával áldogozta. Tapasztalatai pedig lényegükben a következők: A legtöbb városi nyári gyermekfoglalkozás, mint amilyen a közműves, különböző belső műhelymunkák, vagy zárt irodai alkalmazások, ártalmasok a pihenésre ért tanulók zsege szervezete. Részletesen fejtette ki orvosismerősim a maga személyes tapasztalatai alapján az ilyen foglalkoztatás romboló hatását a hosszú tanévet követő nyári szünidő rövid két hónapja alatt.

A kertészetben — mondotta — vagy a mezőgazdaság könnyebb munkáiban, ahol szabad levegőn dolgozhatik a zsege ifjú, volna még a munka ajánlatosabb — ha nem kísért az a megszokott veszély, hogy a munkabérért kiúszórázák a gyermek munkakerejét. Jó még a gyárüzemekben az ugynevezett „külső” munka, és a telep udvarának rendbehozatala és ehhez hasonló veszélytelen foglalkozás, ugyszintén a vállalatoknál a „kifutófiú és leánykény” való alkalmazás. De az egyébként veszélytelen üzemekben is gondosan kerülendő a gépek mellett való alkalmazás, ahol a munkás figyelmének összpontosítása szükséges. Mert a gyermekek, főként pedig az iskolás tanulók nyárra már kifáradt idegrendszere erre nem alkalmas.

IGY AZ ORVOS! Meghallgattam utána egy közigazdász véleményét is. Így vallott: Okvetlen ellene vagyok a szünidőző tanulóifjúság nyári munkáztatásának. Mert a gyakorlatban okvetlen azt jelenti ez, hogy a fiatal, tapasztalatlan munkaerő könnyen kimerül. A még gyakorlatlan ifjú munkája szaporátlan, ezt legtöbbször maga is érzi, a többi munkás teljesítménye mellett. Ezért már maga a többitel való együttes munka káros kimerülést jelent számára. Egyetlen segítség — fejezte be a közigazdász mosolyogva — hogy ha szünidőző tanuló foglalkoztatunk, olyan munkát adjunk neki és annyit kívánunk tőle, hogy az alkalmazására — ráfizessünk!

E kérdések kapcsolatban fölmerült vélemények és szempontok mulhatatlanul

A választási törvényjavaslatok Ofelsége előtt

A minisztertanács közleménye az új választási törvényről

(Bukarest) A miniszterelnökség a következő hivatalos jelentést adta ki:

A július 11-én délután 6 órakor Groza Péter dr. miniszterelnök elnöklése alatt összeült minisztertanács megvizsgálta a nemzetgyűlési választásokra vonatkozó rendelettervezetet és a népképviselőket megszervezéséről szóló törvénytervezetet, amelyeken a megelőző vita alkalmával módosításokat eszközöltek.

A minisztertanács ezalkalommal megállapította mindkét tervezet végleges szövegét és meghatalmazta az igazságügyminisztert, hogy azt szentesítés végett terjessze az Uralkodó elé.

A minisztertanács után Patrascanu Lucretiu igazságügyminiszter a sajtó

sámára a következő nyilatkozatot adta:

— Mielőtt a törvénytervezeteket végleg megismerkedtünk volna, a nagy nyilvánosság elé terjesztettük, hogy mindenki megtehesse észrevételeit és esetleges módosító indítványait a javaslatokkal kapcsolatban. Miután mind a sajtó, mind a politikai pártok megtették észrevételeiket, a kormány öt miniszterközi értekezleten beszélt meg a szükséges módosításokat és hajtotta azokat végre, anélkül azonban, hogy ezek a módosítások a törvény demokratikus szellemét érintették volna.

— Ki kell hangsúlyoznom — mondotta nyilatkozatában az igazságügyminiszter, hogy mindkét törvény szigorúan az alkotmány szellemében készült

és az lényegtelen módosításoktól eltekintve, fontos változás a felsőház végleges megszüntetésére.

(Bukarest, Rador). Az Uralkodó ma fogadta kihallgatáson Groza Péter dr. miniszterelnököt és Patrascanu Lucretiu igazságügyminisztert, akik a választási törvényt és a népképviselőket megszervező rendelettervezet terjesztették szentesítés végett a Király elé.

Az igazságügyminiszter részletesen tájékoztatta az Uralkodót a törvénytervezetek vitáiról és beszámolt a rajtuk végzett módosításokról és ezek okairól.

A két szentesített törvény a Hivatalos Lap hónapja számában már meg is jelenik.

Középiskolásokból alakult fasiszta szervezetet lepleztek le Nagyváradon

Elmegyógyintézetből elbocsájtott diák volt a merényletekre szövetkezett összeesküvők vezetője

(Nagyvárad.) A nagyváradi rendőrség állambiztonsági hivatala többnapos nyomozás után egy széttagozó fasiszta összeesküvésnek jött nyomára. A bünszövetkezet felgöngyölítése során kiderült, hogy az összeesküvők — itt is, mint Magyarországon — éretlen diákok, akiket megkötvegyosított Szálasi „eszméje” s akiket egyes lelkiismeretlen tanterők bünsös módon továbbvezettek a gyűlölet és pusztítás utján, egészen a kézigrántás és földalatti fegyverkezésig.

Az utóbbi időben Nagyvárad utcáin éjszakánként rőpcédulákat szórak szét. A kézsajtóval sokszorosított cédulák fasiszta és irredenta jelszavakat hirdettek Szálasiék félreismerhetetlen vérgőzös szellemében. A rendőrségnek éjjel-nappal tartó nyomozás után sikerült a bünszövetkezet teljes felgöngyölítését.

Rőpcédulák a törvénytől...

A nyomozás szálai a nagyváradi törvényt-székre vezettek. A gyanúba került Kompan István tisztviselő bevallotta, hogy a rőpcédulákhoz szükséges papírt ő adta az összeesküvők rendelkezésére. Találták nála egy térképet is, amely egy fasiszta elképzelést Európát ábrázolt. Kompan István vallomása szerint a térképet Herbst Mária járásbírói tisztviselőnek sokszorosította és terjesztette, akinek lakásában a házkutatás során német fasiszta könyvek halmazát találták.

Az első bűnjelek nyomán sikerült fényt deríteni az egész összeesküvésre. A bünszövetkezet „Vadmadarak” és „Elszántak szövetsége” néven működött és célja lázadások, merényletek előkészítése, nemzetiségi igazság és végső fokon a demokratikus rendszer megdöntése volt.

Egyik „vezérük” egy 18 éves középiskolási diák, Szabadi Béla volt. A kiszállított rendőri nyomozók a fiatal diák lakásán aknákat, kézigrántásokat, különféle robbantószerkezeteket, fasiszta vezérek képeit, az „Egyedül vagyunk” és „Szebb jövő” című leveletűségi gondoskodás összegyűjtött példányait, irredenta és fasiszta könyvek egész halmazát találták.

Kik voltak a „vadmadarak”?

Szabadi Béla vallomása során kiadta a „Vadmadarak” szövetségének többi tagjait is. Tizennégy-tizenhat éves diákok részben az állami magyarnyelvű gimnázium, részben pedig a premontrai gimnázium növendékei. A megejtett házkutatások során mindnyájuk lakásán különböző fegyvereket és robbantószerkezeteket találtak.

Mint vallomásaikból kiderült, rendszeresen merényleteket követtek el az elmúlt év augusztusában, szeptemberében a frontról hazatérő katonavonatok ellen. Beverték a szerelvények ablakait és megtámadták a lépcsőkön lógó katonákat, akik közül sokat igen súlyosan megsebesítettek. Ezek a támadások annyira elfajultak, hogy a „vezér” a rendőrségtől való féltelmében feloszlatta a szervezkedést.

Ez év márciusában azonban hazaérkezett Nagyváradra Szabadi István a budapesti elmegyógyintézetből. A Lipótmező volt lakójának, a nemzetiszocialista leventeoktatónak megérkezése új lökést

adott a szervezkedésnek. Szabadi István, aki résztvevett az erdélyi leventék Németországba hurcolásában, összeköttetésbe lépett a „Vadmadarak” szövetségének tagjaival. A nemzetiszocialista egypártrendszer híve arra törekedett, hogy ismét feltámassza a Szálasi-rendszert. Újabb hat diák bevonásával megalakították az „Elszántak szövetségét”. Erős földalatti szervezet kiépítésére törekedtek, amelynek célja, merényletek elkövetése, rőpcédulák terjesztése, faji és nemzetiségi gyűlölet keltése volt.

Megalakulásuk után nyomban hozzálátottak a rőpcédulák gyártásához, felrattak festették a házak falára és hogy fegyverhez jussanak, kirabolták a nagyváradi laktanya egyik könnyen hozzáférhető fegyvertárárt.

Az „Elszántak szövetségének” felgöngyölítése után a politikai rendőrség a másik szálon indította el a nyomozást.

sete kérdésével szembenézve, aki jobb megoldást tud — haladéktalanul jelentkeztek, mert nagy szükség van e kérdésben minél jobb megoldásokra.

NAGY MIHÁLY

Nincsen, rózsza tövis nélkül!

Szakítsd le hát óvatosan és jusson eszedbe mindenkor a

VENEX

a leghatásosabb nemibetegség elleni óvszer.

A Dr. WANDER üzeme készítménye.

MEGOLDODIK
PÉNZHIÁNY

6 MILIÁRD
nyeremény-osztás!

A Magyar Népi Szövetség Központi Végrehajtóbizottsága nyilvánosságra hozta a székelyudvarhelyi közgyűlésen elfogadott nemzetiségi törvénytervezet szövegét

(Brassó) Bizonyára élénken megmaradt olvasóink emlékezetében az a hatalmas érdeklődés, amely a Magyar Népi Szövetség székelyudvarhelyi nagygyűlésén előterjesztett új nemzetiségi törvénytervezet körül övezte. A betérjesztett szöveg körül kialakult vita mindennél élesebben igazolta, hogy a Magyar

Népi Szövetség végrehajtóbizottsága s annak elnöke, Kurkó Gyárfás tévedhetetlen politikai ösztönrel ismerte fel a magyarság adott történelmi helyzetét és az annak megfelelő cselekvési módokat. Kolozsvári testvérünk, a „Világosság”, a MNSZ központi napilapja nyomán most mi is közöljük

az új nemzetiségi törvény tervezetét az udvarhelyi nagygyűlés által elfogadott szövegét. Mint testvérünk megjegyzi: a székelyudvarhelyi országos közgyűlés a tervezet azzal az utasítással fogadta el, hogy az újonnan választott elnökség azonnal terjessze a kormány elé.

Hangsúlyozta a közgyűlés, hogy a javaslat azokat a jogelveket tartalmazza, amelyeket az ország demokráciájának mai fejlődési fokán megvalósítandónak ítélt, fenntartva magának azt a jogot, hogy a demokráciánk további fejlődése során álláspontját a nemzetiségi jogok tekintetében újolag leszögezhesse.

Törvénytervezet a nemzetiségi jogok szabályozására

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések

1. § Minden román állampolgár nemzetiségi, nyelvi, faji vagy vallási különbség nélkül egyenlő a törvény előtt és ugyanabban az elbánásban és védelemben részesül.

2. § A román állampolgárok jogainak és kötelezettségeinek, valamint azok érvényesítésének előfeltételei minden román állampolgárra nézve azonosak nemzeti, nyelvi, faji vagy vallási különbségre való tekintet nélkül.

3. § Az állam és közigazgatási szervek kötelesek gondoskodni, hogy az állampolgárok gazdasági érvényesülése nemzetiségi, nyelvi, faji vagy vallási okokból ne akadályoztassék.

Ugyanezen kötelezettség terheli mindazokat az intézményeket és vállalatokat, melyek az államtól nyert jogok birtokában vannak.

4. § A nem románnyelvű állampolgárok jogosultak az egyesülési jog általános szabályai szerint a törvény által nem állított célra nemzetiségi jellegű gazdasági, kulturális, társadalmi és egyházi egyesületeket alakítani.

5. § A nemzetiségi jellegű egyesületek és intézmények a nemzetiségi számarány szerint részesülnek mindennemű állami kedvezményben és támogatásban, ideértve a hitelezést, a termelési energiát és anyagellátást, valamint a forgalmi lehetőségek megteremtését is.

6. § Minden román állampolgár olyan nemzetiségi és olyan anyanyelvű, amelynek vallja magát. Tilos bármely hatóságnak ebbe beavatkoznia. A hivatalos közegek kötelesek elfogadni az illető bejelentését és azt semmilyen címen felül nem bírálhatják.

7. § Tilos a román állampolgárok faji eredetének kutatása jogi helyzetük megállapítása szempontjából.

8. § Az állampolgárok jogainak bármilyenü közvetlen vagy közvetett korlátozása, vagy megfosztása kiváltságok létesítését faji, vallási vagy nemzetiségi alapon, ugyancsak a faji, vallási vagy nemzetiségi elzárkózás, gyűlölet vagy megvetés hirdetését a törvény bünteti.

II. FEJEZET.

A nyelvhasználatra vonatkozó rendelkezések

I. SZAKASZ.

A nemzetiségi nyelvhasználat a magánérintkezésben

9. § A nemzetiségi nyelve szabadon minden körülmények között használható az alábbi szakaszokban megjelölt esetekben, ugyancsak minden olyan más esetben, amelyre nézve a törvény nem rendel el államnyelv alkalmazását.

10. § A magánérintkezésben (pld. levelezésben, társaságokban, táviratban, továbbá iparban, kereskedelemben, céglapokban, ugyancsak a vallás gyakorlásában, a sajtóban, hirdetményekben és nyilvános ülésekben) az állam polgárai bármely nyelvet minden korlátozás nélkül szabadon használhatnak.

Az egyházi istentiszteleti és ügyviteli nyelve az egyházi törvényekben meghatározott nyelv. E joguk nem korlátozható és más nyelv szóbeli vagy írásbeli használata nem kötelezhető.

11. § A nem román nyelven megjelenő újságok, időszaki lapok és egyéb sajtótermékek mind a megjelenés helyét, mind

az ország egyéb helységeinek neveit is az illető nyelven jelelhetik meg.

A földrajzi és utcanevek nem román nyelvű elnevezésének használata egyáltalán nem korlátozható. A postai és vasúti kiutalások továbbítása nem tagadható meg azzal az indoklással, hogy a címzés az illető nemzetiség nyelven történik.

12. § Minden román állampolgárnak joga van kereskedelmi könyvet és egyéb nyelvtanításait kizárólag saját anyanyelvén, a jogi személyek pedig tagjaik többségének nyelven vezetni.

13. § Az állampolgárok családi nevét az anyakönyvi lajstromokba és okiratokba, ugyancsak valamennyi közhatóságnál

KURKÓ GYÁRFÁS

a Magyar Népi Szövetség országos elnöke.

(ideértve a katonaságot és tanítványokat is) abban az alakban és azzal az eredeti helyesírással kell beírni, melyet az illető polgár személyes adatai feltüntetnek. Az ebből a szempontból sérelmes hivatalos feljegyzések hivatalból való kigazírása céljából rendkívüli eljárásról kell gondoskodni. Ennek szabályzatát a nemzetiségi miniszter az igazságügyminiszterrel együttesen fogja megállapítani.

II. SZAKASZ.

A nemzetiségi nyelvhasználat a hivatalos érintkezésben

14. § Azokban a községekben, járásokban és megyékben, ahol az azonos nyelvű, nem román nemzetiségű állampolgárok számaránya a 15%-ot meghaladja, ezek az állampolgárok jogosultak úgy a bíróságokkal, mint bármely minisztériummal, alárendelt közhatalmal, közigazgatási és közüzemmel való érintkezésben mind szóban, mind írásban saját anyanyelvüket használni. Beadványaikat velük a bíróság, illetőleg a hatóság, ugyancsak a nyelven tárgyalja le és intézi el.

A fenti bekezdésben említett jog megilleti a jogosított fél mindennemű törvényes képviselőjét, ideértve ügyvédjét is.

15. § Az előző szakaszokban megjelölt közigazgatási egységek ülésein a 15%-ot elérő nemzetiségi tagjai anyanyelvüket minden korlátozás nélkül szabadon használhatják.

16. § A 14.§-ban megjelölt közigazgatási egységekben:

1. A helyi hatállyal bíró rendeletfeladatokat, szabályrendeleteket és hirdetményeket a lakosság 15%-át kitevő nemzetiség nyelven is ki kell hirdetni. E rendeletek, szabályrendeletek és hirdetmények az illető nemzetiség tagjaira nézve csak a nyel-

vükön történt kihirdetés napjától kezdve lépnek hatályba.

2. A hatóságok és hivatalok megjelölését és a bennük alkalmazott feliratokat a nemzetiség nyelven is ki kell függeszteni.

3. A helységneveket, utcaneveket és jelzőtáblákat a város vagy község 15%-át kitevő nemzetiség nyelven is fel kell tüntetni. Ez a rendelkezés a vasúti állomások megjelölésére is vonatkozik.

17. § A II. szakasz megelőző cikkelyében foglalt rendelkezések alkalmazandók azokban a városokban is, amelyekben az azonos nyelvű, nem román nemzetiségű állampolgárok arányszáma a 15%-ot nem haladja ugyan meg, de számuk az 5000-et eléri.

Erdély és Bánság területén a 14-16 §§-okban foglalt rendelkezések százalékarányra való tekintet nélkül nyerne alkalmazást a magyar nyelv használata tekintetében.

18. § A törvények, törvényrendeletek szövege a román szöveggel egyidejűleg a hivatalos lap mellékleteként azon a nyelven is közzéteendő, amely a lakosság legalább 5%-ának anyanyelve.

19. § Azokban a községekben, járásokban és megyékben, ahol az azonos anyanyelvű, nem román nemzetiségű állampolgárok aránya a 15%-ot meghaladja, az összes közhivatali állások a lakosság nemzetiségi összetételének megfelelően töltendők be.

Azoknál a hatóságoknál, amelyeknek illetékessége egy megyénél nagyobb területre terjed ki, a tisztviselői állásokat abban az arányban kell a különböző nemzetiségű állampolgárokkal betölteni, amilyen arányban az illető nemzetiségek a hatóság illetékessége alá eső terület lakosságában képviselve vannak. Az arányszámot a rangfokozatokra és fizetési csoportokra való tekintettel kell megállapítani.

Ha az arányszám országos viszonylatban eléri az 5%-ot, alkalmazandó a miniszteri állások betöltésére is.

20. § A nem román anyanyelvű állampolgárok katonai kiképzésénél azok nyelvére is figyelemmel kell lenni. E célból a katonai propaganda és kulturális szervek keretében az érdekelt nemzetiséghez tartozó vagy annak nyelvét bíró tisztből nemzetiségi osztály állítandó fel.

III. SZAKASZ.

A nemzetiségi nyelvhasználat a hatóságok belső ügykezelésében

21. § Azokban a községekben, járásokban és megyékben, ahol az azonos anyanyelvű, nem román nemzetiségű állampolgárok arányszáma a 65 százalékot eléri, mind a közigazgatásban, mind a bírósághoz tartozó lakosság többségének anyanyelve a belső igazgatás nyelvéként alkalmazandó.

Az a hatóság, amelynek belső ügykezelési nyelve nem a román, a felettes hatósággal való érintkezésben ez utóbbi hivatalos nyelvét köteles használni.

22. § Azok a szomszédos megyék, amelyekben a lakosságnak legalább 65%-a ugyanazon nyelvet, nem román nemzetiséghez tartozik, közös gazdasági, kulturális és népjóléti érdekek előmozdítására jogi személyiséggel rendelkező szövetségbe tömörülhetnek.

23. § A nyelvi jog alapján szövetséget vármegyék külön közigazgatási (belügyi,

pénzügyi, földművelésügyi stb.) kerületet is alkotnak az illető nemzetiséghez tartozó főtisztviselőkkel.

A közös szervezetbe egyesült megyék területén e területre vonatkozó illetékeséggel külön ítélőtábla működik.

24. § Azok a járások, amelyekben a lakosság legalább 65%-a ugyanazon nyelvet, nem román nemzetiséghez tartozik, ahhoz a szomszédos megyéhez csatlakozhatnak, amelyben a lakosságnak legalább 65%-a ugyanilyen nemzetiségű.

Ugyanígy módon a községek, melyekben a lakosság legalább 65%-a ugyanazon nyelvet, nem román nemzetiséghez csatlakozhat.

Ha az előző bekezdésekben foglalt rendelkezések alapján több szomszédos járás és község volna más megyéhez csatlakozandó, ezek területéből új megye alakítható.

25. § Az előző §§-okban foglalt csatlakozást, illetőleg átalakulást az illető közigazgatási egység illetékes szervei a lakosság többségének akaratmegnyilvánulása alapján határozzák el.

IV. SZAKASZ.

Vegyes rendelkezések

26. § A 14. és 21. §§-okban megjelölt hatóságok, bíróságok és intézmények tisztviselőinek az illető nemzetiség nyelvét a munkakörök ellátásához szükséges mértékben tudniuk kell.

27. § Az állam, megye, község és általában a közhatalmi ellenőrzés alatt álló költségvetéssel bíró intézményeknek, valamint érdekképviseleti szerveknek tisztviselői akiknek a kinevezése az államilag elismert tanintézetek képesítő oklevele vagy bizonyítványa alapján történt, semmiféle címen román nyelvvizgára nem kötelezhetők.

28. § A nemzetiségügyi miniszter a jelen törvény kihirdetésétől számított 3 hónapon belül rendeletileg közli azoknak a helységeknek, járásoknak és megyéknek névtárát, melyekben nem román nemzetiségű lakosság van, a lakosság nemzetiségi megoszlásának feltüntetésével.

A megoszlás feltüntetése százalékszerűen történik az 1930-ik évi népszámlálás adatai alapján. Újabb népszámlálás esetében az új adatokat feltüntető helységnévtár a népszámlálás befejezésétől számított egy éven belül jelenik meg.

29. § A 28. §-ban jelzett helységnévtár adatai lesznek irányadók arra nézve, hogy mi az egyes községek, járások, a megyék és kerületek hivatalos ügykezelési nyelve.

Addig is, amíg a rendeletileg közzétett helységnévtár megjelenik, a jelen törvényben biztosított nyelvhasználati jogosultság az 1930-i népszámlálás alapján gyakorolható.

III. FEJEZET.

A közművelődésre vonatkozó rendelkezések

I. SZAKASZ.

Általános rendelkezések

30. § A magyarság közművelődési és oktatási ügyeinek előkészítő és irányító szerve a magyarság demokratikus nemzeti képviselőinek, a Magyar Népi Szövetségnek keretében megszervezett Közművelődési Tanács.

(Folytatás az 5-ik oldalon.)

(Folytatás a 4-ik oldalról.)

31. §. A Közművelődési Tanács javaslatait a magyarság közművelődési és oktatási ügyeiben úgy a nemzeti nevelési minisztérium, mint a többi illetékes minisztériumok előzetesen meghallgatni és figyelembevenni kötelesek.

A Közművelődési Tanács véleményének előzetes meghallgatása nélkül hozott intézkedések törvénytelenek és mint ilyenek, úgy közigazgatási, mint bírói úton megtámadhatók.

32. §. A Közművelődési Tanács szabályokat alkothat és intézkedhetik minden olyan magyar közművelődési és kulturális kérdésben, amelyet valamely törvény nem utal kifejezetten a minisztérium, illetve más közhatóság hatáskörébe.

33. §. Az állami köztestületek és közalapítványok részéről közművelődési és oktatási célokra fordított összegeknek annyi százaléka, ahány százaléka Románia lakosságából magyar anyanyelvűnek vallja magát, magyar közművelődési és oktatási célokra fordítandó.

Ez összegek mikénti felhasználására vonatkozó költségvetés szintén a Közművelődési Tanács közreműködésével készítenendő el.

34. §. A nem román nyelvű sajtótermékek, politikai kiadványok, napi és időszaki lapok, irodalmi és tudományos kiadványok elkészítése nem korlátozható.

35. §. A romániai magyarság nemzeti művelődése érdekében szabadon érintkezhetnek a magyarországi közművelődési szervekkel. E célból a kölcsönös határát lépés elé akadály nem gördíthető.

II. SZAKASZ.

Közkutatás

36. §. A román állam a közoktatást, elemi-, közép- és felső-oktatást állami tanintézetek útján biztosítja mindazon illető nemzetiiségek számára, melyek kellő számban jelentkező tanulókat mutatnak fel, kivéve azokat a helységeket, amelyekben ezt a szükségletet az illető nemzetiiségek által felállított iskolák kielégítik.

A nem román nyelvű állami iskolákban és a román nyelvű állami iskolákban nem román nyelvű tagozatainak tanári és tanítói állásokra elsősorban az illető nemzetiiséghez tartozók alkalmazandók.

37. §. Nem román nyelvű állami iskolákban és román anyanyelvű állami iskolákban nem román nyelvű tagozatainak, ugyancsak az illető nemzetiiségek felekezeti iskoláiban tartott vizsgálatokon, ideértve az érettségi vizsgát is, a tanulókat azon a nyelven kell vizsgáztatni, amelyen ők az illető tantárgyakat tanulták.

38. §. Minden községben, illetőleg megyében az állami tanintézetek helyiségeinek és felszerelésének annyi százaléka biztosítandó a nem román tannyelvű állami iskolák számára, ahány százaléka az illető terület lakosságának az érdekelt nemzetiiséghez tartozók.

39. §. A nemzetiiségek közoktatási ügyeiben a végrehajtóhatalmat a nemzeti nevelési minisztérium külön nemzetiiségi ügyosztály útján gyakorolja, a nemzetiiségi iskolák felügyeletére és ellenőrzésére létesített főigazgatóságok és tanfelügyelőségeknek keresztül.

Az ügyosztály élén alminiszter áll, aki mindig az ország számszerint legnagyobb nemzetiiségének tagja.

Az ügyosztály vezetésére megfelelő hely biztosítandó a nem román anyanyelvű többi nemzetiiségeknek is.

A nemzeti nevelési minisztérium nemzetiiségi ügyosztálya a jelen törvény kihirdetésétől számított egy hónapon belül állítandó fel.

40. §. A művészeti minisztériumban hasonlóképpen külön nemzetiiségi ügyosztály létesítendő, amely a nemzetiiségek művészeti ügyeit ezek részére létesített vezérfelügyelőségek közreműködésével irányítja és ellenőrzi.

IV. FEJEZET.

Egyházak és egyházi intézmények

41. §. Az egyházak feletti felügyeleti jogot az egyházi főhatóságon keresztül a kultuszminiszter gyakorolja.

Az elismert egyházak javaitak alapítási okmányaik és alapszabályaik szerint az általános kultusz törvény keretében gyakorolják.

A nemzetiiségek egyházi és intézményei, ideértve a felekezeti iskolákat is) elkészítési és más alkalmazottai,

ugyanolyan támogatásban részesülnek, mint a hasonló jellegű román egyházak, egyházi intézmények (erdélyi román felekezeti iskolák), lelkesítési és egyházi alkalmazottai.

V. FEJEZET.

A nemzetiiségi jogok védelme

42. §. A nemzetiiségi minisztérium mint teljes jogú minisztérium működik egy miniszterrel és egy alminiszterrel. Az alminiszter mindig az ország számszerint legnagyobb nemzetiiségének tagjai sorából kerül ki.

43. §. A közigazgatás legmagasabb hatósági szerve a nemzetiiségi jogi szempontjából, a nemzetiiségi minisztérium.

A nemzetiiségi törvények és rendeletek végrehajtásának fokozottabb ellenőrzésére, valamint a nemzetiiségi jellegű panaszok kivizsgálására és orvoslására a nemzetiiségi minisztérium kebelében Országos Nemzetiiségi Bizottság és minden olyan vármegyében, amelynek a lakossága legalább 15%-ban nem román anyanyelvű, Megyei Nemzetiiségi Bizottság állítandó fel.

Az Országos Nemzetiiségi Bizottság közvetlenül a nemzetiiségi miniszter vagy helyettesének vezetése alatt működik és 8 tagból áll, akiknek legalább fele magyar nemzetiiségű.

A Megyei Nemzetiiségi Bizottságok 3 tagból állnak és nemzetiiségi összetételben Erdélyben és a Bánságban egy kötelező magyar tagjuk van, egyébként a vármegye lakosságának nemzetiiségi megoszlásához igazodnak.

44. §. Bármely román állampolgár, ha az őt illető hatósági intézkedést a jelen törvény vagy más nemzetiiségi vonatkozású jogszabály rendelkezéseivel ellentétben állónak tartja, jogosult az ellen, amennyiben helyi hatóságok intézkedéseiről van szó, a Megyei Nemzetiiségi Bizottsághoz, amennyiben pedig az intézkedés olyan hatóságtól ered, amelynek illetékessége egy megyénél nagyobb területre terjed ki, az Országos Nemzetiiségi Bizottsághoz panasszal élni.

Az Országos Nemzetiiségi Bizottság a Megyei Nemzetiiségi Bizottság határozataival szemben a földre nézve fellebbezői hatósági.

45. §. Az Országos Nemzetiiségi Bizottság, valamint a Megyei Nemzetiiségi Bizottságok a panaszolt hatósági intézkedés ellen tiltakozást jelenthetnek be. A tiltakozásnak a hatósági intézkedés végrehajtását illetőleg felfüggesztő hatálya van.

46. §. Ugy az Országos, mint a Megyei Nemzetiiségi Bizottság az ügyet az érdekeltektől megállapításával nyilvánosan tárgyalja és ha megállapítja, hogy a panasz tárgyává tett hatósági intézkedés a törvényt közvetlen, vagy közvetlenül megsértette, ezt írásban közli azzal a hatósággal, amelytől az intézkedés származott.

Ha az illető hatóság a kifogásolt intézkedést írásban továbbra is fenntartja, az intézkedés az illetékes ítélőtáblánál keresettel támadható meg. Az ítélőtáblák ítéletei ellen a Semmitörvénnyel lehet felülvizsgálattal élni, mely erre a célra külön nemzetiiségi tanácsot szervez.

47. §. Ha akár a Megyei vagy Országos Nemzetiiségi Bizottság, akár az Itélőtábla, vagy a Semmitörvénnyel jogerősen megállapította, hogy a jogorvoslat tárgyává tett hatósági intézkedés megsértette a jelen törvény rendelkezéseit, abban a tekintetben is határoz, hogy a törvényt az illető tisztviselő nem rosszhiszeműen sértette-e meg. Ha a rosszhiszeműséget megállapítja, erről az illetékes miniszternek jelentést tesz, és a miniszter köteles a rosszhiszeműen eljáró tisztviselőt a nemzetiiségi területről haladéktalanul elhelyezni. Az ilyen módon elhelyezett tisztviselő többé közhivatalt olyan községben, járásban vagy megyében nem viselhet, ahol nemzetiiségek élnek. Az elhelyezés az illető közhivatali büntetőjogi vagy más fegyelmi felelősségét nem szünteti meg.

48. §. A jelen fejezetben szabályozott jogorvoslati eljárás azokkal a hatósági intézkedésekkel szemben is érvényesíthető, amelyeket a jelen törvény hatálybalépése előtt hoztak.

VI. FEJEZET.

Atmeneti és vegyes rendelkezések

49. §. A nemzetiiségi jellegű alapítványok, egyesületek, közvagyonok és intézmények (pld. Csiki Magánjavak, közbirtokosságok, az oszmarosszéki Havas közbirtokossága, EMGE, EMKE stb.) vagyongazdálkodási szabályait, valamint a jogelvével ellentétben az állam vagy a helyi közigazgatás által korábban kezelésbe vagy irányítás alá vont ilyen természetű vagyonok joghelyezete a törvény megjelenésétől számított 3 hónapon belül a fentiek szerint rendezendő.

A nemzetiiségi jellegű szövetkezetek (pld. Kalácsa, Szövetés stb.) megtartják jelenlegi szervezetiüket és az ország szövetkezeti életében csúcsszervezetiként keresztül kapcsolódnak be.

50. §. A 86—1945 számú nemzetiiségi alaptörvény ellen elkövetett egyes bűncselekmények megállapításáról és megtorlásáról szóló 630—1945 számú törvény 1—8. §§-ában foglalt büntetőrendelkezők a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelően egészítendők ki.

A nemzetiiségi szabályzat új büntetőrendelkezőiben előírandó, hogy a közönséges bűncselekmények súlyosabb elbírálás alá esnek, amennyiben azokat nemzetiiségi vagy faji gyűlöletből követik el.

51. §. Jelen törvény hatályon kívül helyez minden olyan jogszabályt, mely valamely rendelkezésével ellentétben áll és minden törvény és intézkedés haladéktalanul összhangba hozandó a jelen törvénnyel.

BIKINI

(Szélgjegyzet egy költséges kísérlethez)

Hétfőn, július 1-én reggel 9 óra 1 perckor a Marshall-szigetcsoportba tartozó Bikini tágulása felett atombombát dobtak le. Az amerikai hatóságok az atomfegyver kipróbálása céljából hajtották végre ezt a kísérletet.

A Bikini körzetében végrehajtott kísér-

Vérmes remények — szerény siker

No és most megtörtént a kísérlet. Amint várni is lehetett, bebizonyosodott, hogy az atomfegyvernek igen nagy rombolóereje van. A végső eredmény azonban azt mutatja, hogy az atombombának sokkal szerényebb hatása van, mint azt az amerikai sajtó jósolta.

A bikini laguna teljesen épen maradt. A sziget kikötője nem rombolódott szét, a robbanás ereje még a pálmáknak sem ártott. Ami a halálrájtól dísznok, kecskék és egerek sorsát illeti, ez még nincsen teljesen tisztázva, de amint a Renter-ügynökség jeleni, a „Pensylvania” nevelő cirkálón levő állatok életben maradtak és kitűnően érzik magukat.

Az eredmények értékelésekor azonban nem szabad kihagyni a számításból azt, hogy milyen titokzatosság vette körül a kísérletet. Nagyon lehetséges, hogy a kísérletet vezető amerikai haditengerészeti hatóságok rendkívül érdekes tudósításokat közölhetnének a kísérletekre vonatkozólag.

Amennyit mindenképpen meg lehet állapítani,

A Pravda a Baruch-tervről

Mind a bikini laguna feletti robbanás, mind pedig az amerikai képviselőház hadügyi bizottságának ez a határozata ékesszólóan kommentálja azt az amerikai tervet, melyet Baruch Bernard fejtett ki az atomerő ellenőrzésére alakult bizottságban.

A Pravda hasábjain már számos megjegyzés látott napvilágot e terv lényeges vonásaira vonatkozólag. Ez a terv lényegében arra törekszik, hogy meghatározatlan időre az Egyesült Államok monopóliumaként őrizze meg az atomfegyver gyártását.

lehet rendkívül nagy hűhó előzte meg. Az öböl lakosságának kitelepítésétől kezdve, a lapok és a rádióállomások körülményesen hírt adtak a kísérletekre való előkészület legapróbb részleteiről is és találgatták, milyen eredménnyel járhat.

tani, hogy az atombomba nem okozott világhátrahagyó károkat. Ellenben felrobbantott valamennyi sokkal lényegesebbet, elpusztított valamennyi sokkal fontosabbat, mint az a néhány célpontul kiszemelt ócska hajó. Ez a kísérlet jelentős mértékben csökkentette az amerikaiaknak az „atomlezerrel”-re vonatkozó nyilatkozatai komolyságába vetett bizalmát.

Jellemző, hogy a bikini atomkísérlet időpontja egybeesett azoknak a különféle ajánlatoknak a tárgyalásával, melyeket legutóbb az Egyesült Nemzetek Szervezetének illetékes bizottsága elé terjesztettek az atomenergia ellenőrzésére vonatkozólag. Az atombomba robbanása volt a bizottságban folyó éles vita kísérőzenéje. Ugy látszik, e tény megvilágításában kell szemlélni az Egyesült Államok képviselőházának hadügyi bizottsága által elfogadott döntést, hogy foglalkoztatni kell az atombombának az USA hadserege és flottája számára való szigorú megőrzését.

Az amerikai terv szerzői arra akarják felhasználni az atomproblémát, hogy megingassák azokat az alapelveket, melyeken az Egyesült Nemzetek Szervezetének tevékenysége felépült, nevezetesen a nagyhatalmaknak a Biztonsági Tanácsban való egyöntetű állásfoglalása szabályát.

Az Egyesült Államok sajtója igen élesen reagált az amerikai tervvel foglalkozó Pravda-cikkre. A New York Herald Tribune című lap panaszkodik amiatt, hogy a Pravda bizalmatlanul foglalkozik az Egyesült Államok jószándékaival szemben.

A „PM” című newyorki lap sokkal realistikusabban foglalkozik az amerikai atom-tervvel kapcsolatosan. Az újságnak az a véleménye, hogy a Pravda a Baruch-terv legjobban sebezhető pontja ellen indított támadást. A „PM” című lap egy másik cikkében elismeri, hogy a Baruch-terv alapján az Egyesült Államok nem semmisítené meg az atomfegyvert, „se most rögtön, sem pedig később”. „Az atomfegyverkezési láz, mely változatlanul tovább tart, — állapítja meg az újság — aligha teremti kedvező légkört az atombéke megteremtése számára.”

A „Washington Post” című újság az a véleményét fejezi ki, hogy a „Pravda” felháborodása egészen természetes válasz arra a csapásra, melyet a Baruch-terv a vétőjogra mért”. Az amerikai sajtó legnagyobb része eléggé dühösen reagál az amerikai terv kritikájára. De az a legérdekesebb, hogy az Egyesült Államok bizonyos köréi egészen természetesnek találják, hogy az atomenergia monopóliuma az Egyesült Államok tulajdonában maradjon.

Mire jó az atombomba Eliot ur szerint

Az atom-diplomácia lényegét a New York Herald Tribune megfigyelője, Eliot tárta fel végre. Eliot azt javasolja, hogy az Egyesült Államok az atombombát diplomáciai fegyverként használják fel, abból a célból, hogy politikai engedményeket csikarjanak ki. Ezután felsorolja mindazokat a kérdéseket, amelyek teremtése végett az Egyesült Államoknak engedményeket kell kicsikarnia a Szovjet-szövetségtől.

Ennek az atom-diplomáciának a mesterkedéseit csak akkor lehet világosan látni, ha olyan robbanások kísérik, mint amilyenek július elsején Bikini felett lezajlottak.

A SZOVJETSZÖVETSÉG A GYERMEKEKÉRT

Mi várja a moszkvai gyerekeket?

A beköszöntő nyár nagyon sok érdekes és elragadó meglepetést tartogat a moszkvai tanulóifjúság számára. Több mint 200 ezer iskolás fogja eltölteni a nyarat különböző pionirtáborokban. Nyolcezer, az iskolai kort még el nem ért gyerek a moszkvakörnyéki gyermekkertekben fog üdülni.

Több nagyobb városi és közeli parkban „gyermekvárosokat” állítottak fel, ahol a legkülönbözőbb szórakozást nyújtják az üdülő iskolásgyerekeknek. Mesék, érdekes előadások, szabadtéri színpad, sportjáték és egyéb szórakozás vidítja a gyermek-sereget.

A moszkvakörnyéki múzeumok, parkok és kolhozok látogatására 50 ezer gyermek jelentkezett.

Kazahsztánban kigyúltak a pionirok táborfüzei

Kazahsztánban véget ért az iskolaév és a pionirok meggyújtották a hagyományos táborfüzetet. A Tian-San fenyves nyúlványaiban, a tavak és folyók partján több mint 300 pionirtábor állítottak fel. Ezekben a táborokban a köztársaság 120 ezer iskolása fog üdülni.

Az iskolásgyerekek egy része a nyaralást hasznos foglalkozással köti egybe. Így 3000 pionir jelentkezett számocaszédre. Az elmúlt évben a pionirtáborok üdülői 6000 tonna számacát és különféle gyógynövényt gyűjtöttek.

A Szovjetunió szakszervezetei 1946 nyarán mintegy 5000 pionirtábor nyitnak a szovjet föld üdülésre, legalkalmasabb helyein. Ezeket a táborokat elősorban a hadiárva és a Honvédő Házak rokkantjainak gyermekei számára tartják fenn.

A szakszervezetek arra törekednek, hogy a táborokat lehetőleg tenger, tó, folyó, vagy vízi sporttelep mellett, festői vidéken állítsák fel.

Ukrajna erdőiben és hegységeiben

A Dnyeper-vidék a Kárpátok, a Fekete-tenger és az Azovi-tenger pionirtáboraiiban, vagy nyaralóiban ezen az éven az ukrán dolgozók gyermekei fognak üdülni. A sztálini területéről 60 ezer, a kieviről 28 ezer, a dnyepropetrovskiról pedig 25 ezer gyermeket küldenek nyaralni. Az egész köztársaság szanatóriumaiban, nyaralóiban és táboraiiban több mint félmillió gyerek nyer elhelyezést.

Kiev, Odessza, Charkov, Drohobies, Szanyiszláv és más városok nyaralóiba meg gyógyfürdőbe már megérkeztek az iskolásgyermekek első csoportjai. Lvov, Tarnopol és Sztanyiszláv környékén több pionirtábor nyílt meg.

A legjobb tanulókat tengerfürdőhelyekre küldik. Az első ilyen csoport a napokban indult el a Krim-félszigetre.

Az Ural ifjú turistái

A szverdlovski terület iskolásai csaknem valamennyien turistaútra készülnek. Gyalog, vasúton, csónakon, biiklin vagy autón indulnak az Ural-hegység felé, hogy annak hegyeit és völgyeit bejárva a szülőföld szépségeiben gyönyörködjenek.

A pecserikini és a plüsmi tanulmányokkal akarják az üdülést egybekapcsolni. A nevjáni 1. sz. iskola tanulói a vidék bányáinak és gyárainak történetéhez fognak anyagot gyűjteni.

Az ifjú etnográfusok 10 ezer résztvevővel tömegfalutúrat szerveznek a szverdlovski területen keresztül. Egy másik csoport Ermakon át az ősi szibériai kereskedelmi úton fog végigvonulni.

Ezen a nyáron még több hasonló tömegfalutúrat szerveznek. Ezek közül a legbőszabb az amelyet 1700 gyerek az Ural-vidék iparvállalatainak megtekintésére szentel. Ennek az útnak jelentős részét — 150 kilométert — az ifjú turisták a Csuszovoi folyón csónakokon teszik meg.

Nagyon érdekes az út, amelyet a gyerekek a Déli-Uralba terveznek. Karabasan gyűlnek össze a megmászalt a Jurma- és Taganaj-hegyet. A Kungur jégbarlangot, valamint a Ilmeni-parkot,

amelyet mint a Szovjetunió legvadregényesebb vidékét, védett területnek nyilvánítottak, ugyancsak tömegútra keretében fogják az iskolások meglátogatni.

A Karél-földszoroson

A leningrádi iskolások jórészt már elutaztak a nyári táborokba és üdülőtelepekre. A Kirov Üzemek munkásainak gyermekei a Szivjerszk nyaralóba utaztak. A Karél-földszoroson fekvő pjerkávi nyaralóban a községi üzemek munkásainak gyermekei fognak üdülni.

A Karél-földszoroson ezen a nyáron 143 tábort szerveznek, amelyekben 70 ezer leningrádi iskolásgyerek tölti szünetjét. A múlt évhez képest a pionirtáborok száma kétszeres növekedést mutat fel.

A városban maradt gyermekek számára 111 játszótér létesítenek különböző parkokban és a nagy épülettömbök fásított udvarain. A körzeti pionirokhozok turistakirándulások szerveznek a központi táborfüzökhöz.

Szanatóriumok a Donec-medence bányászgyermekei számára

A sztálinokörnyéki pionirtáborokra kitérő a zászlot. Rövidesen a bányászok gyermekei számára előkészített szanatóriumok kapui is megnyílnak. Ezidén a Donec-vidék bányász szakszervezetei a gyermekek nyári üdültetésére több mint 5 millió rubelt irányoztak elő.

Sztálinóban, Artyemovban, Sztavjanszkban, Mariupolban és több más városban irodát állítottak fel, amelyek tömegkirándulásokat szerveznek a Donec-medence nevezetességeinek megtekintésére s a gyermekek számára szállásról és megfelelő ellátásról gondoskodnak.

A csiszfjakovi pionirok a Honvédő Házak csatárait fogják meglátogatni tömegútra keretében.

B. L.

Fehérpofájú platinaróka, az új prémsiker

Ahol a szörme tudományát főiskolán tanítják

Galicin herceg egykori kastélyában, Moszkva közelében, tizenöt évvel ezelőtt megnyílt a világ első és a mai napig is egyetlen szörmfőiskolája. Harminc tanár és százötven tanár és előadó tanítja ezer hallgatónak a szörme rendkívül szétágazó tudományát. A szakmán kívülálló, vagy akár a szörme feldolgozó nem is sejti, hogy milyen hatalmas tudással kell rendelkeznie annak, aki szakszerűen és korszerűen akar szörmetermeléssel foglalkozni. A szörmetermelés nemcsak vadászati probléma: a prémes állatok egy részét ma már farmokon tenyésztik, keresztezés útján új prémtípusokat, új színű szörmeket állítanak elő és a szabadon élő állatokat új területeken, más élet-körülmények között honosítják meg. Ezek a feladatok mind bonyolult biológiai problémákkal kapcsolatosak és megoldásuk néha lehetetlennek látszik. Ismerni kell az állatok életét, betegségeiket, gyógyításuk módját és életük, táplálkozásuk, szaporodásuk minden körülményét.

A Szovjetföld Königsbergből a Kuril-szigetekig, a Ferenc József-féldétől a nap-süvő Tadzsisztánig terjed. Ebben az óriási kiterjedésű országban sok földművelésre alkalmas terület van, jéggel és hóval borított erdős vidékek, magas hegy-ségek és sivatagok. Eppen ezeken a területeken élnek azok az állatok, amelyek a legértékesebb prémeiket hordják. Sok olyan területet is találunk, amelyek alkalmasak arra, hogy olyan állatokat honosítsanak meg rajtuk, amelyek azelőtt nemcsak ott, hanem az egész Szovjet-szövetségben ismeretlenek voltak. Így például Közép-Ázsia homoksvatagjai, szélsőséges klímájukkal, kitűnően megfelelnek az igénytelen karakuljuh tenyésztésére. Ezek éppen olyan jól tűrik a sivatag nyáron 70 fokig emelkedő hőmérsékletét, mint a télen dúló kemény hóviharokat. A Szovjet-szövetség mocsaras területein — mint azt

a Jövendő egyik korábbi számában bemutattuk — bőven tenyészik a betelepített nutria.

Hatalmas vadászterületei és modern prémállat-farmjai a Szovjet-szövetséget a világ legmagasabb prém- és szörmeszállító országává tették. Természetes következmény, hogy éppen itt létesült az első és egyetlen szörmfőiskola, amely nemcsak tanítással foglalkozik, hanem a szörmetermelés kapcsolatos mindennemű elméleti és gyakorlati probléma megoldásával is.

Ezek között fontos helyet foglal el a karakuljuh tenyésztése. A karakul, szovjet hazáján kívül csak igen kis mértékben sikerült Dél-Afrikában és Afganisztánban meghonosítani. Új otthonában azonban csak a fekete karakul ismerik, míg a Szovjet-szövetségben az „arabi”-nak nevezett fekete karakulról kívül rendszeresen tenyésztenek más színűket is. A főiskolán megállapították azokat a feltételeket, amelyek mellett a szürke karakul (sirázi), az aranyárga és sötétárga (szur és kamar) el fajzás és színváltozás nélkül tenyészik. V. N. Vaszin professzor az utóbbi időkben már gyöngyház- és füstszínű karakuljuhot is keresztezett, még pedig elképzelhetetlen nehézségek leküzdésével. A színes, különösen a sirazi karakulajták, amelyeket keresztezéssel állítottak elő, a negyedik generáció után, ivarérettségi koruk elérése előtt elpusztultak. A szörmfőiskola tudós szakembereinek sikerült ennek a jelenségnek okát és kiküszöbölésének módját megállapítani.

A Szovjet-szövetségben számos olyan prémesállat él, mint például a coboly és a nyest, melyek máshol már kihaltak és gerezájuk sokkal keresettebb, mint valaha. A főiskola biotechnikai tanszékének tanára: M. A. teuffel megoldott az a coboly farmon való tenyésztését, de farmon tenyésztik az ezüsttrókan kívül az amerikai nerzet, a kékrókat és az uszriszki mosómévet is. Az állattenyésztési tanszék tenyésztő egy olyan fehérpofájú platinarókat teremtettek keresztezés útján, amely eredeti hatásánál fogva a szörmevilágpiacra versenyen kívül álló sikert aratott.

A farmokon tenyésztett állatok prémje azonban még mindig csak egy töredékét fedezi a szörmeszükségletnek. Vadászok ezrei szállítják a mókusok, hermelinek, polárróka és más nemes szörmjű állatok gerezáit. A szörmfőiskola számai ezekhez a vadászokhoz is elérnek, innen szervezik őket és innen irányítják az átvételi telepeket. Ismertetik a vadászat szabályait, hozzájárulnak tudományosan feldolgozott adatokkal az erdők, tajgák, tundrák állatállományának felbecsüléséhez. A prém-vadászat nem olyan egyszerű dolog. Gondoskodni kell arról, hogy az állatok megfelelő táplálékhoz jussanak, meg kell akadályozni az állatok túlszaporodását és ezzel ellenkezőleg teljes kiirtásukat is. Fel kell értékelni a vadásztelepek termelését, normákat kell részükre megállapítani és gondoskodni kell az értékes gereznek helyes raktározásáról. Mindez a szörmfőiskola és a főiskolát végzett szakemberek feladata, akik mindvégig iskolájukkal szoros kapcsolatban folytatják gyakorlati munkájukat.

Csikmegyei olvasóink figyelmébe!!!

Apró- és kereset hirdetéseket eredeti kiadóhivatali áron, csikszeredai megbízottunk vesz fel.

Csikszereda, Kossuth Lajos utca 74.

Hubert István fogászati műtermét

Brassó, Regele Carol I. (Kapu u.) 36. szám alatt megnyitotta.
Fogad délelőtt 11-12 délután 3-6-ig.
Telefon 30-33.

Panasz és megoldás

Gyakran járjuk falvainkat. Községeink népe, tiszta, becsületes gondolkozásával népünk legbiztosabb alapja. Sokszor halljuk, hogy a csendőrség nem ismeri a lakosság nyelvét. A nyelv nem ismerése pedig kétségtelenül könnyen hozhat nézeteltérést, félreértést maga után.

Majd olvassuk: a magyar falu népe nem jelentkezik csendőrségnek. Ez az oka, hogy az államhatalom kénytelen onnan küldeni embert, ahonnan erre lehetőség kínálkozik.

A két véleményből, a panaszból és az ok határozott megállapításából megtaláljuk a hibák forrását.

Miért húzódik félre népünk az egyenruha viselése elől? Amikor ez kényeret jelent. Azonkívül pedig nemzeti kötelességet is. Hiszen saját népünket szolgáljuk. Hiába van a másik oldalon jóakarát, megértés, ha mi magunk nem vesszük észre kötelességünket. Hogy sokszor anyagi előnyeinket is félre kell dobunk, hogy népünket öntudattal szolgálhassuk! (h. e.)

Fosztogatók áldozatává lett az egykor nagy hírnévnek örvendő csiki Suta-menedékház

(Csikszereda. A N. E. munkatársától) Valamelyik nap kísértéltem a Csikszeredát környező hegyek közé. Utam a néhany esztendővel ezelőtt épített Suta-menedékház mellett vezetett. Messziről még festői látványt nyújtott, olyan volt a hegyek háttérében, mint egy barátságos madárfészek. De amint közelébe értem elszomorodva láttam, hogy az erdélyi nagy testnevelési központ a pusztulás martaléka lett. Itt, ahol néhány évvel ezelőtt még remek síugrósnak várta a télkedvelőit, ahol nyáron vidám természetjárók tartottak pihenőt, most némaság honol.

A menedékház a háború áldozata lett. Nem bomba, nem ágyúlövés, hanem a háború zűrzavarát kihasználó fosztogatók áldozata.

A környékbeli falvakból óvatosan, lopkodva, feljötték azok, akik szeretnek ingyen jutni mindenhez. A kapzsis, akik prédának tekintik a köz vagyonát. Először a berendezéseket hordták el, aztán az ajtóknak és ablakoknak estek neki. A csupaszon meredő falon most egy szü-

get sem lehetne találni. Később a környékbeliek a faanyagot hordták el től tüzelőnek.

Azt gondolnánk, hogy a vandál rablók ezzel be is fejezték működésüket. Dehogy! Most a tetőzetnek estek neki. A falakon csikokat rajzolt az esővíz, a mennyezet beszakadással fenyeget és a padozat korhadásnak indult. Néhol már fű zöldül a szobákban, jelöl, hogy a természet egyre inkább birtokába veszi a gazdátlan épületet s a rablók után befejezi az emberi kéz pusztítását.

De a Suta menedékház esete nem egyedülálló. Így pusztította végig a rablószándék majdnem mindegyik székelyföldi, menedékházat és a hargitai mintagazdaság épületeit is.

A rend és béke helyreállításával eljött az ideje annak, hogy ezen a vonalon is rendet csináljanak a hatóságok. Legalább azt mentjük meg, ami még megmaradt és őrizzük meg addig, amíg anyagi lehetőségek nyílnak arra, hogy ezeket az épületeket újraépítve ismét átadhassuk a köznek.

A „KÉTSZER FELSZABADULT FALU” HARCA A MINDENNAPI KENYÉRÉRT

Látogatás Alsórákoson, ahol mindenki a MNSZ tagja s ahol megérti egymást a magyar és a román

(Alsórákos.) Brassóból jövet Ágostonfalvánál végetér a termékeny lapály. A vonat alig hogy elfér a meredek oldalú szűk szorosban, amelyen az Ottal együtt kell átvégődnie. Erdős hegyek, néhol sovány szántótelek a kopár oldalakon. Itt van Alsórákos, a „kétszer felszabadult falu”. Jobbágydók tűzben edzett fiai harcolnak itt a mindennapi kenyérért.

A falu közepén komoran, szürkén gubbaszt az egykori urak, a Telekiek és Bethlenek nehéz kőköcskből épített várkastélya. Körülötte azonban nevető, virágos házak épültek. A felszabadult emberek nyílt hajlékai.

A falu mintegy 2400 lelket számlál. Nyolcvanöt százalék székely, a többi román. A huszholdas birtok már nagybirtoknak számít. A lakosság túlnyomó része alig három, négy, vagy öt hold földből csikarja ki az életet. Amit nem ad meg a föld, azt fuvarozással, erdőkitermeléssel, mésszel, kőbányával pótolják. Olyan nép, amely a jég hátán is megél.

Egy kialudt tűzhányó oldalából...

Egy régen kialudt tűzhányóhegy oldalából bazaltot és gránitkővet bányásznak, amit maguk is faragnak. A főváros kéken csillogó gránitkockával burkolt utsteite mind az alsórákosi bányákhoz kerültek ki. Itt égetik az ország legkiválóbb minőségű meszt is. Téglagyára messzeföldön híres, egyszerű minőségű téglát és cserépet gyárt. A gyáros — fiatal, kemény rákosi székely — együtt dolgozik a munkásaival. Egyaránt meg tudja becsülni a munkát és a munkást.

Az egykori nyomorúságos jobbágyvityillók helyén ma szép, tágas köházak hirdetik a szorgalmas nép élniakarását. Ötven boltos és iparos talált itt megélhetést. Szépén működő „Kálaká” szövetkezet, sőt gyógyszerár is van a faluban. A közbirtokosság pénzével okosan gazdálkodtak, most éppen egy nagy közművelődési ház tervén dolgoznak.

Felkerestük Kelemen Gézát, a MNSZ közbevetésében álló elnökét, aki készségesen tájékoztat mindenről. Nagy megelégedéssel hallottuk, hogy a Magyar Népi Szövetség és az Ekéfront példás egyetértésben dolgoznak együtt. Ő meséli el a „kétszer felszabadult falu” történetét.

— 1848-ban még nem volt se posta, se táviró — mondja Kelemen Géza — ezért a falu népe későre tudta meg, hogy felszabadult a jobbágyorszorból. Pünkösdtől egy héttel jött az örömhír. A község népe magyarok, románok egyaránt a református templomban gyűltek össze és itt tették ünnepélyes fogadalmat, hogy a szabadságot megbecsülik, sőt az öreg jobbágyok átok terhe alatt hagyják meg ivadékaiknak, hogy ezt a napot minden esztendőben megünnepeljék. A nap azóta is ünnep. Reformátusok, katolikusok, unitáriusok és a görögkeleti románok ezen a napon minden esztendőben megjelennek a református templomban. Azt mondják, hogy ilyenkor szem nem marad szárazon.

El lehet képzelni, milyen örömmel fogadta a nép 1944 augusztus 23-át. Mert ekkor még a jobbágyországnál is keservesebb elnyomatásból szabadultak fel.

Ezt a szabadságot azonban többé nem engedik kicsavarni a kezükből. Mindenki tudja, hogy a két nép közötti összefogás a legbiztosabb záloga az erőnek. Mindenki tagja a Magyar Népi Szövetségnek. Országos viszonylatban is számottevő férfi dal- és énekeskar van. Az asszonyok óvodát, napközi otthont teremtetek, az ifjúság havonta legalább egyszer műkedvelő előadást rendez.

Egyszerűs gimnáziumuk még nincsen, de már tucatnyi fiú és lány készült el

magánuton a középiskolai tanulmányokra. Élni, fejlődni akar ez a nép. Egy évig a lakosság tartotta a tanítóit, csak hogy a gyermekeik magyarul tanulhassanak. Ma már állami magyar iskolájuk és óvodájuk van. Négy tanító és egy óvónő látja el a gyermekek nevelését.

„A falu szája”

Ezután széjjelnéztünk a községben, hogy a legilletékesebb forrásból, a „falusi szájból” tudjuk meg a nép bajait, panaszait. Asszonyokkal, férfakkal állunk szóba. A bíráló, jegyzővel, csendőrrrel meg vannak elégedve. Az iparosok a nemrégiben oda-helyezett egészségügyi ügynökre panaszkodnak, aki megfizethetetlen összegeket próbál kicsikarni szegény, földhözragadt, foltos vargáktól, hogy szegényes műhelyük egészségügyi engedélyt kadjon. Azt is mondják, hogy míg a becsületes patikus gyógyszerára üres, mert nem akar feketén árulni, addig az egészségügyi ügynök jól pénzért lehet „pirulát” kapni.

A körörszövel sincsen minden rendben. A rákosi körörszövel — mint szélben beszél a faluban — a szükséges orvosi bizonyítványokért olyan összegeket kér, hogy a nép inkább Segesváron, Barótton, vagy Brassóban szerzi be azt. Még a vasúti költséget számítva is sokkal olcsóbb. Ezt természetesen mind a falu szája beszéli.

Arról ellenben személyesen győződöttünk meg, hogy az Ekéfront és a MNSZ tevékenysége keményen áll a helyén és ébren vigyáz a nép érdekeire. Még a falu szája is kénytelen volt elismerni, hogy a népi demokratikus erők révén óriási haladást ért el a felszabadulás óta.

Sárdy János Alsórákoson, vagy a porbahullott legenda

Már délelőtti hallottuk szuttogni, hogy magas vendége van a falunak. Valaki fel

is ismerte. Sárdy János, a híres tenorista, a népszerű filmszínész. Innen, a környékről származik, egyszerű sarlókészítő cigánygyerek volt, akit véletlenül fedeztek fel. Alultól még egyideig nem szerepelhet s ezért hazajött a rokonaihoz.

Délután lesétálunk a falu alatt folyó Olthoz, hogy a rekkenő meleg elől a folyó vízében keressünk menedéket. A csendes víz partján énekszó üti meg a füllünket. A dallamot jól ismertük az éjféle gyors című filmből, Sárdy énekelte.

A bokrok közül nemsokára fel is tűnt egy nyurga fiatalember. Soványabb mint Sárdy, a melle is kissé horpác, az arca pedig talán kissé mégis csak tulcigányos. De megnyugtattak, hogy az utóbbi idők izgalmait a művész ur felett sem multak el nyomtalanul.

— Na, szerkesztő úr — fordult hozzánk a kölcsönös bemutatkozás után — mondja, mit csinál a Kata Bukarestben?

— A Kata?!

— Igen, a Karády. Most mondta a Pál Brassóban, hogy a Kata Bukarestben énekel.

— A Pál?!

— Ugyan kérem értsen már meg. A Jávor Pál!

Az ezután következő percekre talán borítsunk fát. A újságíró pár perc alatt leleplezte, hogy bár a fiatalember tud énekelni, de mégsem Sárdy János, Kinos jelenet volt, az kétségtelen s a rákosiak egy szép álommal lettek szegényebbek. A rákosiak röviddel ezután már ismét ezen a földön jártak, amelyet gyilkos tűzzel perzselt a júliusi nap és amelyen kiszáradtak a kutak, elapadtak a patakok. Ha egy héten belül nem lesz eső, vége a kukoricának. A legelők kiszáradtak, takarmány alig van. Es most ez a legnagyobb gondja a rákosiaknak.

Tiboldi Béla.

ASZTALOS ISTVÁN:

AZ „AKCIÓS” LÓ

Részlet a szerzőnek „Iró a hadak útján” címen a Józsa Béla Athenaeum kiadásában most megjelent kitűnő könyvéből.

De el tudunk beszélgetni, de sokat is nevetünk egy-egy este! Legjobban a nyomorúságunkon. A szegényember valahogy szegényen panaszkodik, s inkább tréfára fogja legnagyobb sérelmét is. Tréfára fogja, virtuskodik vele, hogy az a legény, aki állja... Hogy mennyit nevetünk az első háború utáni időkben történt román dolgokon, vagy a bécsi döntés utáni bajokon... Például az „akciós” lovakon. El kell mondanom itt is vagy kettőt, mert humoros voltak ellenére is szomorúan jellemző történetek.

Az anyaországi nagybirtokok 1942-ben egymással megegyezve, selejtezték állományukat s hogy ez haszonnal is járjon, azt a nemes szándékot hirdető, hogy fel akarják javítani a székelység macskányi lovait, állományukat selejtjét leküldötték.

A székelyek nevezték el „akciós”-nak. Egyik faluban még a jegyző is „irt”-ot volt s amíg az megérkezett volna, szekeret is csináltatott hozzá, szép sárga szekeret, elől börtöllel. A szeker még készen se volt, mikor már a ló megérkezett. Olyan szép, jóállású ló volt, hogy nem győzték nézegetni. Szép ló azért a pénzért, van ez a jegyzőnek, mondák a népek. De büszke is volt lovára a jegyző, mind a szekeret várta, hogy legyen készen. Elkészült aztán az is. Akkor hazavitték, odaállította az udvar közepébe, kivezette a lovat s kezdte befogni hamar. Felesége, nagy leánya, fia s az egész családja kint állt a tornácban, hogy lássák a szekerezést. Még egy csomó gazda is eljött megnézni a dolgot. Befofozták hát a jegyző, nem bízta senkire, aztán felült, betelepedett a kényelmes börtölésbe, suhintott

büszkén az ostorral, na gyertünk... A ló abban a pillanatban felkapta az első lábait, s a két hátulsóra állt, de olyan hirtelen, hogy egyensúlyát veszítve beült urasan a jegyző mellé a börtölésbe. Ültek azután egymás mellett olyan szépen, hogy még a jegyző kicsi szolgálja is kacagott. A végén úgy kellett kiborítani a lovat, jegyzőt a börtölésből, de olyanformán, hogy a jegyző essen felül. Szóval selejtes ló volt, az volt a szokása, hogy indításkor hátulsó lábaira állt és farolt addig, míg vagy a szekeret törte össze, vagy a hámat szagatta szét. Még az üres szekeret sem húzta. Egy másik „akciós” lóval egy a jegyzőnél szegényebb ember járt meg, Bardócz Károly. Ő is rávette magát, hogy lovat veszen a községhez. — Erről a Bardóczról még elmondok majd egyet-mást a későbbiek folyamán. — Na megjön a ló, szép nyulánk állat volt, akár egy fiatal leány. Befogja az üres szekérbe, hadd lássa a járást s elindítja. Hát, mint egy bakmacska, úgy indult a ló. Négy métert ugrott egy álló helytől, Bardócz a saroglyában találta magát. Versenyló volt azelőtt ez a ló s úgy indult — startolva. — Ha meg tele szekérral indította, nagy nekingrással szagatta össze a hámat. Gyors állat lehetett, az bizonyos. Bardócz még azt is el merte hazudni róla, hogy egy ízben még az esőt is elhagyta véle. Üres szekérral jött haza valahonnan s már ott volt az eső a nyakán, mondta, de megcsapkodta a lovat s az olyan sebesen vitte a szekeret, hogy az eső mind csak a saroglya mellé esett s házáig nem tudta utolérni....

Ez a pár este volt, amit ember-módrá tölthetünk s még ezt sem tisztjeinknek, hanem az ellenségnek köszönhetjük. Legalább nevetthünk és panaszkodhattunk.

Mit valósított meg Nagy István most megjelent új regénye?

A bíráló mindig csodálkozik azon a könnyed természetességen, amellyel Nagy István mondanivalója műalkotásá kerekedik. Itt van például ez a rövid könyv, az „Ember a jég hátán”. Még jóformán el sem kezdjük az olvasást, máris előtünk áll a regényhős, az enyedi szűcslegény — akit Nagy István kedveskedő régiességgel következetesen „szűcs”-nek nevez — és sorsának fordulatait többé már nem a papíron, hanem szinte a tapintható valóságban követjük.

És ez nagy szó ennél a regénynél, amely tulajdonképpen nem is regény, hanem szatíra, ennek a műfajnak minden szabadabb áradásával, minden lazább szabóvességgel. Az írói realizmus remek fegyverténye, ahogy Nagy István meg ezt a társadalmi torzképpé szélesülő ötletet is biztos kézzel és megbízhatóbb ösztönnel a valóság világába ágyazza és a tétel kifejtése kedvéért sohasem áldozza fel a tényeket.

Érdekes eltűnődni ezen a jelenségen, mert Nagy Istvánnak e kis írással sikerült valami ami után már régóta törekszik az új tárgyi szemléletű irodalom. Szinte valamennyi valódi alkotó elméjében feltámad ugyan a vágy és a kétely és a törekvés: hogyan lehet a hamisítatlan irodalmi igényt a tömeges tanítómesterének feladataival egy eggyé ötvözni, hogy se egyik, se másik ne szenvedjen sérelmet. A feladat nem könnyű s a megoldás rendszerint a kevesebb ellenállás irányában szokott bekövetkezni: az egyik író bezárkózik a magas művészetbe, a másik szathigul a népszerűsítésben. Nagy István azonban úgy látszik még a jég hátán is megáll. Könyve bebizonyítja, hogy ezt a feladatot csakugyan meg is lehet oldani.

A bíráló tudja, hogy Nagy István elbeszélésének gyorsütemű menetében egymást követően felbukkanó alakok mindenike lényegében egy-egy eszmét, szándékot, vagy elvet jelképez. Legszívesebben arra gondolna, hogy csak egy bábjáték szereplőit látja maga előtt, akik megtestesítenek ugyan egy írói elgondolást, ám álarcuk mögött csak élettelen fa rejlik. De ha itt az öltözetek és jelemek mögé tekintünk, az a meglepetés ér, hogy mindenütt szívek dobognak, véresek lüktetnek és a torkokból előtörő sóhaj, vagy panasz nem gépzene, hanem mindig emberi hang.

Az író feltett szándéka szerint új irásnévnek a nemzeti gyűlölködés gonoszságát kell példázni. Példázza is. De ezen túl magat a való életet is példázza, sőt izletteti az olvasóval. A feltett szándék hamarosan eltűnik a részletek egyre lombosodó, egyre duzzadó szövevényében s olvasás közben már nem arra figyelünk, amit az író mond, avagy mondani akar hanem arra, amit hősei mondanak szándékaikkal, tetteikkel, elbukásukkal vagy megdicsőüléseikkel.

Ezért irodalom Nagy István új könyve. Terjedelménél fogva nem készült nagyszabású írásműnek, ezért is helytelen némileg a cím alá tett „regény” megjelölés. A jellemek nem előtűnik alakulnak ki, a bonyodalmak nem az egymással szembeeső személyiségek, hanem inkább a rajtuk kívül feltornyosuló események okozzák, a történet sem sokrétű — de ez mind csak szakmai megjegyzés.

Akármielyen elnevezést is adjunk neki, a valóság az, hogy az olvasó érdeklődése egy pillanatra sem lankad, amíg Corpodan Tóth János enyedi szűcslegényt végig követi kanyargós útján nemzetek és gyűlöletek, emberek és tévedések között a megigazulás felé.

A könyv a Józsa Béla Athenaeum kiadásában jelent meg, mint a Dolgozók Könyvtára egyik füzet. Semmi kétség, hogy irodalmi értékén túl Nagy István könyve komoly tett a széles olvasó tömegek megnyerésére indított munka terén is. Ezt a szempontot sem szabad figyelmen kívül hagynunk ma és egyként örömmel köszöntjük Nagy Istvánt, hogy e beszámoló elején vázolt feladatot ilyen kiváló sikerrel oldotta meg, valamint a Józsa Béla Athenaeumot is, amely ezzel a vállalkozásával bizonyára eljut azokhoz, akik most válnak a valódi irodalom befogadásának új és új tartalékai.

Szemlér Ferenc.

FIGYELEM! A címet ne tévessze össze.

Olcson és precízen csakis

Gáspár Andor

vállal órajavításokat. Sepsiszentgyörgy,

Malinowski u. (volt Csiki u.) 12.

Aranyműves munkát is vállalok.

Új érdemrend

(Bukarest, Rador) A munkaügyi minisztérium rendeletétől dolgozott ki, amely „A munka érdeme” elnevezéssel érdemrendet alapít. Az új érdemrenddel, amelynek két osztálya lesz, a gyárakban, irodákban és műhelyekben munkájuk által kitűnő munkásokat és tisztviselőket jutalmaznak.

**Aki dalban, zenében,
táncban gyönyörködni
akar, jöjjön el ma este
az ASTRÁBA**

MEGJELENT!

„A cukor nélküli belőzés”.

Írta: CZELNAI ESZTER.

Kapható a könyvkereskedésekben
Ára: 2000 lei.

Zsidó asszonyok és lányok!

Abban a harcban, amit a brassói zsidóság egységes szervezetének kiépítése céljából a zsidó férfiak olyan eredményesen folytatnak, nekünk, zsidó nőknek ott van a helyünk férjeink apáink mellett.

A Zsidó Demokrata Komité

női csoportja

hétfőn, j. hó 15-én délután 6 órakor tartja alakuló gyűlését a Piața Libertății 26 szám alatti székházában. Zsidó asszonyok és lányok, jöjjetek el mindannyian!

A kezdeményező bizottság.

CARBOZON
a legjobb fogpaszta!

Tudja ezt minden
fogpasztaja!

Modern

gyermekmekcsik,

kárpított butorok

kedvező áron Tamás János kárpitosnál,
Sepsiszentgyörgy, Malinovsky utca 11.

Árlejtési hirdetmény

Ezúton hozzuk az érdekeltek tudomására, hogy folyó évi július 20-án délelőtt 10 órai kezdettel a brassói központi postahivatalnál (Sétány-utca) szóbeli felüljárású egybekötött árlejtést tartanak a bombázások során megsemmisült brassói 2. számú állomás postahivatal részbeni helyreállítás tárgyában. A munkálatok értéke 114,000,000 (Százötvennégy millió) lej.

Az árlejtést a Monitorul Oficialban megjelent O.C.L. törvényrendelet L.C.P. 88. szakasza értelmében tartják meg.

Mindazok, akik az árlejtésen részt vesznek a lezárt és lepecsételt ajánlaton kívül a munkálatok értékének megfelelő 5 százalékos biztosítékot kötelesek letétbe helyezni.

Felvilágosítással szolgál minden munkanapon 12 és 1 óra között brassói 1. számú postahivatal titkársága.

A brassói postahivatal főnöke.
(olvashatatlani aláírás.)

**Július hó elején megjelenik
Páál Rózi**

szakácskönyvének

harmadik bővített kiadása.

Ára izléses felvásárlásokban 15.000 lej. Páál Rózi a háború előtt több erdélyi és bányászati városban főszakácsnőként tartott és így személyes tapasztalatokat szerzett a magyar konyha receptjeinek jó minőségéről, hogy a két első kiadás óta rovid idő alatt fogyott el.

Megrendelhető minden könyvkereskedésben vagy direkt a kiadótól: Librărie „MINERVA” Edmund Seydl, Sibiu, Str. Regele Mihai I. 40.

Alkalmi áron eladó:

Egy nagy lakó épület

Bolonya kereskedelmi központjában 900 m² területen több lakással bombaszerű de helyrehozható állapotban és

**egy négylakásos
kisebb ház**

a Bukaresti-ut elején, kevés költséggel kijavítható.

Felvilágosítással szolgál szíveskedéssel Halász Kálmán építésmérnök, Brassó, Mitr. Filitti-utca 5. Távfeszítés 33-17.

Szeben közvetlen közelében lévő modernül és gázzal berendezett

Textil ipari Üzem

keres azonnali belépésre önálló

apretura mestert

magas fizetéssel. Az illetőnek tökéletesen értenie kell a durva és finom csikos szövéshez. Csak első- és második munkások jöhetnek számításba. Lehet társ is minden befektetés nélkül.

Ajánlatokat bizonyítvány és fényképpel kér a kiadóhivatalba

„TEXTIL IPAR” Jelligére.

Valódi

Málna szirup

Kifűnő borok,

Borseprő,

Tulca,

Szilvórium és

Sósorszesz

Kapható a

Kenyerés-féle

likőrzetben

Brassó, Str. Barbu 10.

(Velt Lópiac.)

Elcserélek

elsőrangú luxusautót, electro hajtású egy méteres csucstávolságú, NORTON szekrény vasesterga paddal.

VISCONTI

ingatlanforgalmi iroda,
Brassó, Reg. Carol 40. Telefon 15-98.

Előfizetési díj egy 4500 lej

Postacímünk: Népi Egység, Brassó, P. Enescu 2.

UJSÁG-MAKULATURA

kapható a

Népi Egység

kiadóhivatalában

Brassó, Piața Enescu (Rózsa-tér)
2 szám.

Házlebontás miatt, üzlet megszűnik.

**Az összes raktáron levő
butorok mélyen leszállított
árban kiárusíthatnak.**

Mobila butoráruház, Brassó, Bulevardul Regele Ferdinand 3. Kertsch villa.

„HARGITA”

Telefon 28-96.

Textil hulladék, vas, használt dolgok, gumiaru és bocsorkészítőműhely. — Nagyban és kicsinyben.

**Elköltözött a Str. Lungă 229 alól
Str. Lungă 147 alá.**

Vesszünk készpénzért és cserébe edény- és üvegáruért mindenféle használt dolgokat, használt autógumit, vas- és gépkatrészeket.

Kivánságra lakásra is megyünk.

Astra Mozaó, Brassó

Ma és a következő napokon

Móricz Zsigmond világhírű regénye filmen

Légy jó mindhalálig

Szereplők: Tolnay Klári, Dávidy Laci, Gombaszögi Ella,

Csoros Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Mátyás Gerő.

Előadások: 3 órától kezdődnek.

APRÓHIRDETESEK

Szavanként 300 lej, állatkereseknek és „Ki tud róla?” rovatban 120 „Jegyzet” vagy „Kereskedelem-ipar” rovatban 300 lej. Legkisebb hirdetés 10 sz. Jellige vagy kiadói címzés pótlója 500 lej. Díjak előre fizetendők.

FOGLALKOZÁS

Ciment Titan kőbánya Brassó
Calea Făgărașului 19. alkalmaz
munkásokat napi 12000-18000
lei fizetéssel. 6062-f

Egy ügyes fut bádogos és viz-
vezetékcserező tanulóknak felve-
szek. Sepsiszentgyörgy, Lenin u.
1. szám. 6076-f

Rádió szakembert alkalmaz-
nak előnyös feltételekkel Baj-
reanu mérnök. Brassó, Hosszu u.
40. Telefon 23-52. 6122-f

Kertész keresek, aki ipari ker-
teszetet és a kertészet minden
ágát, valamint a kertészet mag-
vak termelését is tudja vezetni.
Fizetés meggyezés szerint, de
inkább szeretném részes alapon.
Előmnunk a jövő szezónra ok-
tóber novemberben megkezdhe-
tők. Levelek „Kertész” jellegre
a kiadóhivatalhoz küldendők.
6132-f

Főznitűdő mindenestől jó fi-
zéssel felvesszünk, Alba Constan-
tin, Brassó, Kapu u. 30. 6144-f

Egy kismunkás vagy kézimun-
kás segédet állandó munkára fel-
vesz. Sigmund Sándor szabó-
mester, Kékse, Háromszék m.
6176-f

Jó munkás fodrászsegédet ke-
res azonnali belépéssel. Barabás
Lajosné, Uzon. 6178-f

Otthoni vizimalom melánt al-
kalmaz azonnala. 6188-f

Főznitűdő nő mindenestől vagy
bejárónő állást keres. Cim a
kiadóban. 6195-f

ADÁS - VÉTEL

Jó minőségű rádiók kaphatók.
Bajreanu mérnök, Brassó,
Hosszu u. 40. 9124-a

Eladók: 8 ár. gyári tejes-
kannák, 1 új tejtöltőgép. 1
asztali kályha, egy W. C. csésze,
egy konyha kagyló, 1 majdnem
új jégkészítő, egy nagy redőnyt,
1 fűtőkészlet káddal együtt, 1
gyermekkosci, 1 szekrény, 1 ág.
Cim: Brassó, Str. Tr. Mozaó 28.
elő az üzletben. 8569-a

Konyhakredenc sürgősen el-
adó. Brassó, Str. Griviței 1.
apart. 3. 6163-a

Egy 2 tonnás teherautó, perfect
jó állapotban, 6 ár. jókarban
levő gamival eladó, megtekint-
hető Brassó, Str. Argintarilor
No 2. 6143-a

Eladó Fringsz-rendszert ecet-
gyári berendezés. Érdeklődni:
Zeké László, Sepsiszentgyörgy,
Zöldszög-piac tér 10. 6147-a

Egy jókarban lévő Deutz Diesel
tavágógép eladó. Barót, Józsa
utca 513. szám. 6154-a

Mély gyermekkosci eladó.
Brassó, Dealul Melcilor 5. sz.
6159-a

Vasestergapad 1 méteres 8
millióért eladó. Brassó, Carmen
Sylvia 18. 6171-a

Feltűnő olcsó áron külön-
böző butorok eladók. Brassó,
Str. Lungă 60. 6174-a

Szép hálószoba és ebédlő str-
gősen eladó. Brassó, Kőrház u.
33. 6175-a

Eladó egy Pfaff kabátvarró-
gép. Érdeklődni 2 órától, Brassó,
Str. Craci 41. 6177-a

Egy új tönkhardt szék 2 rend
felszereléssel eladó. Brassó, Str.
Zizin 56. 6184-a

Eladó egy 350 cm³ motor-
kerékpár. Brassó, Piața Liber-
tății 8. III. em. 6185-a

Eladó egy Oberasel márkájú.
25 lóerős, fekvő motor üzembe-
nyes állapotban. Kiss István, Bo-
dola 204. szám. 6189-a

Azonnali mevetésre keresünk
új vagy használt számológépeket.
Ajánlatokat Schiel Testvérek r.
címre Brassó, Calea Victoriei
90. sz. kértünk. 6191-a

„Singer” szülésvarrógép eladó.
Erdeklődni Brassó, Schmidt-né.
Popovici garázsban. Vasut utca
37/a. 6194-a

KERESKEDELEM-IPAR

Mézet keresek megvételre. Ton
Strat, Brassó, Hosszu u. 14. Te-
lefon 34-40. 6183-k

INGATLAN

Eladó egy szoba, konyha,
kamra, istálló és csűr, majdnem
új ház, veteményes kerttel, egy
holdas terület Sepsiszentgyör-
gyba. Érdeklődni Zöldszög-piac 4
kocsiban. 6141-f

BERLET

Elcserélném központiban szoba
konyhás lakásomat, butorai vagy
anélkül, garzonierrel vagy üres
szoba előszobával. Cim a kiadó-
ban. 6192-a

VEGYES

Textil, kőszit és rövidáru üzle-
tetet megnyitottam. Nagy Fa-
renc. Csikszerecs. Gh. Cosbuc,
No 1. (Rákóczi u.) 6161-v

Keresem Brotya Sándor 12
éves és Brotya Lajos 10 éves
gyermekmeit. Nagyboronyo-
ról tünnek el 1940-ben. Aki tud
róluk valamit, kérem értesítsék
agódi édesanyjukat Brotya
Máriát, Brassó, Scherg Pozso-
gyár. 6123-v